www.ceskybratr.cz
cena 30 Kč
ročník 97
12 / 2021
Evangelický měsíčník

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

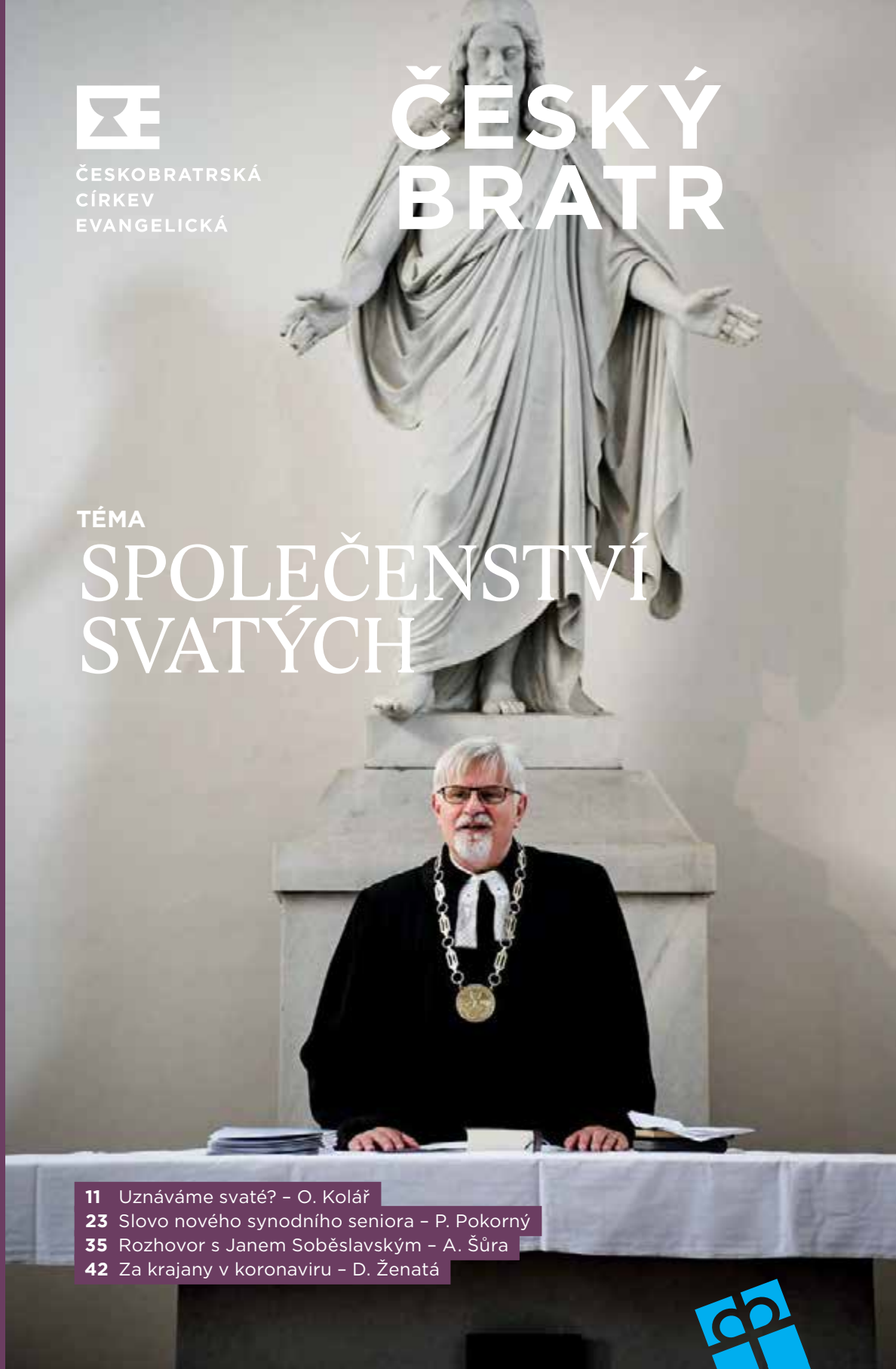

TÉMA

SPOLEČENSTVÍ SVATÝCH

11 Uznáváme svaté? – O. Kolář
23 Slovo nového synodního seniora – P. Pokorný
35 Rozhovor s Janem Soběslavským – A. Šůra
42 Za krajany v koronaviru – D. Ženatá

Ty jsi se mnou: Modlitby a texty k meditaci

K začátku adventu a nového liturgického roku vychází modlitební kniha ***Ty jsi se mnou***, která se pro čtenáře může stát průvodcem dobou adventní i vánoční, ale také celoroční příležitostí ke zpomalení a ztišení uprostřed nejistých a hektických dní.

Kniha shromažďuje pestrou škálu textů – od modliteb starokřesťanských až po ty zcela současné; modlitby církevních velikánů i modlitby babiček, studentů, nemocných.

Pevná vazba
472 stran
Maloobchodní cena 349 Kč

Vydává nakladatelství Biblion ve spolupráci s ČCE. Připravili Iva Květonová, Ondřej Macek a Lenka Ridzoňová. Fotografiemi doplnila Alžběta Slámová.

Nakupujte v e-knihkupectví **www.biblion.cz** s 10% slevou za **314 Kč** nebo v balíčcích po deseti s množstevní slevou za **250 Kč**.

biblion

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

TÉMA
7 Biblická úvaha – P. Chlápek
8 Katolická a naše spiritualita jsou jiné – *A. Šůra*
10 O svatých a jedné vylité vaničce – *O. Halama*
11 Uznáváme svaté? – *O. Kolář*
14 Otázka na tělo – *J. Plíšková*

MLÁDEŽ
19 Co v tom kostele děláte – *J. Pechar*
20 Doplánovat se k smrti – *E. Foukalová*
20 Plány jsou nejisté, naděje jistá – *M. Lapáčková*

MOJE CÍRKEV
23 Vyhlížení – *P. Pokorný*
24 „My čekáme, kdy zavítáš“ – *J. Schneider*
25 Poradní odbor pro církevní hudbu – *A. Rozbořilová*
29 Sázení památné lípy – *M. Vogl*

DIAKONIE
35 Rozhovor se šéfem Janem Soběslavským – *A. Šůra*
37 Náročná výzva pro Diakonii Praha – *A. Šůra*

SLOVO
41 Jakého jsme ducha? – *J. Šamšula*
42 Za krajany v koronaviru – *D. Ženatá*
46 Ekumenická rada církví má nové předsednictvo – *A. Rozbořilová*
48 Červená středa připomněla pronásledované – *J. Hofman*
49 Velmi tvrdý oříšek – *M. Vymětal*
51 Zvuky probouzení – *L. Ridzoňová*
53 Poslední slovo – *A. Jacobea*

ÚVODNÍK

Obcuj, obcuj, vykrúcaj

Co si představí pravověrný evangelík, když se řekne „společenství svatých“? Otce, Syna a Ducha. Ale teď vážně. Pozornému čtenáři Českého bratra při pohledu na obálku tohoto čísla jistě neunikne, že tématu Společenství svatých jsme se věnovali poměrně nedávno, konkrétně v prosincovém čísle ročníku 2019. V otázce na tělo jsme se tehdy ptali: „Co je vám svaté?“ Odpovědi potvrzují, že toho věru mnoho není. Vztah evangelíka ke svatosti je velmi rezervovaný. Svatý je Hospodin a basta.

Zřetelně si vybavuju okamžik, kdy jsem se ke svému velkému překvapení dozvěděla, že bych snad mohla být taky svatá. Jak blasfemické! My, hříchem ušpinění pozemšťané, přece nemůžeme být svatí. Anebo ano? Ne snad jako příklad vzorného křesťanského života, jako votivní obrázek, ale jako součástka Božího lidu. Vybavují se mi slova luterského biskupa Tyrlíka, která pronesl na nedávném shromáždění Ekumenické rady církví: „Jsme všichni na jedné lodi jako ti, které zachránil Kristus.“ Scházíme se v jeho jménu, to díky Kristu a jeho milosti jsme ti, kteří jsme. Tvoříme požehnané společenství. Kde se sejdou dva nebo tři, je Pán uprostřed nich.

Otázku svatosti jsme se rozhodli obrábět i letos, neboť se zdá, že naše protestantská nátura s ní stále poněkud zápasí, ale především – týká se spásy, tedy posmrtného života. Je to poslední korálek na řetízku letošního ročníku časopisu, v němž jsme se chronologicky soustředili na jednotlivé etapy křesťanského života.

Jsme vděční, že společenství můžeme pomáhat tvořit i skrze Českého bratra. V příštím roce se můžete těšit na tematický cyklus věnovaný přírodě a stvoření.

Požehnané svátky příchodu Páně strávené v pokojném společenství přeje

Adéla Rozbořilová

Synod Evangelické církve v Německu zvolil novou Radu

Synod Evangelické církve v Německu (*Evangelische Kirche in Deutschland* – EKD) zvolil začátkem listopadu novou Radu EKD na období do roku 2027, jejíž předsedkyní je Annette Kurschusová.

Annette Kurschusová

„Jsme rádi, že do Rady bylo zvoleno 14 angažovaných lidí," prohlásila prezidentka Anna-Nicole Heinrichová. „Zvolení si s sebou přinášejí různé životní zkušenosti a dovednosti, které při práci v radě využijí." Velký respekt má i k nezvoleným. „Svým nasazením a svými impulzy budete i nadále v mnoha ohledech obohacovat naši církev."

Do řídicího orgánu bylo v devíti kolech zvoleno sedm žen a sedm mužů. Předsedkyně synodu EKD Anna-Nicole Heinrichová je 15. členkou, čímž ženy v Radě EKD získávají většinu. Tato 25letá studentka filosofie a digitálních humanitních věd byla v květnu tohoto roku zvolena nejmladší předsedkyní synodu Evangelické církve v Německu. Jde o vůbec nejvyšší funkci, kterou může laik v EKD zastávat.

Předsedkyní Rady je od 10. 11. 2021 Annette Kurschusová. Tato 58letá teoložka projevila velký respekt ke svému úkolu. „Je mnoho nejistot i v naší církvi, ale jsem optimistická," řekla. Nová předsedkyně Rady poděkovala svému předchůdci Heinrichu Bedford-Strohmovi, který „vytyčil pevnou cestu, na které můžeme stavět". Bedford-Strohm je v Německu znám především svým nasazením pro uprchlíky v oblasti Středozemního moře.

Anna-Nicole Heinrichová

„Vaše volba je pro mě pověření a zároveň pobídka," řekla Annette Kurschusová poslancům synodu. V prvním krátkém projevu po hlasování označila za ústřední téma svého funkčního období v následujících letech ochranu klimatu a přírody. Boží stvoření je „ohroženější než kdy jindy". Zároveň vyjádřila odhodlání zvládnout skandály, způsobené sexuálním zneužíváním v církvi.

Předseda Rady EKD je nejvyšší představitel evangelické církve. Zastupuje asi 20,2 milionů evangelických křesťanů. Annette Kurschusová je druhá žena v předsednictví Rady po Margot Käßmannové, která rezignovala v roce 2010 po pouhých několika měsících ve funkci kvůli řízení pod vlivem alkoholu. Od roku 2012 je nejvyšší představitelka Vestfálské evangelické církve a od roku 2015 je zástupkyně předsedy Rady. Vyrůstala na evangelické faře a od roku 1983 studovala

evangelickou teologii v Bonnu, Marburgu, Münsteru a Wuppertalu.

Proslavila se díky vzpomínkovým bohoslužbám v kolínské katedrále za přeživší havárie *Germanwings* v roce 2015 ve Francii. Při letecké katastrofě tehdy zemřelo 150 lidí, včetně 16 studentů a učitelů ze školy v Haltern am See. A. Kurschusová ve svém kázání zapůsobila jako velice vnímavá a citlivá pastýřka. Vždy se profilovala i politicky a vymezuje se proti duchovním, sympatizujícím s AfD, pro něž nevidí ve své církvi místo. Annette Kurschusové blahopřáli i zástupci katolické církve. „Jsem přesvědčen, že budeme pokračovat v ekumenické cestě, kterou církve v Německu nastoupily dobrým a angažovaným způsobem," uvedl předseda Německé biskupské konference, limburský biskup Georg Bätzing.

Daniela Hamrová,
foto: Jörg Dieckmann, Peter Bongard

Prohlášení Ekumenické rady církví v ČR k situaci na bělorusko-unijní hranici

Na svém řádném zasedání v úterý 16. listopadu 2021 se synodní rada Českobratrské církve evangelické připojila k prohlášení Ekumenické rady církví v ČR. Apeluje na dodržování lidských práv a vystupuje proti zneužívání lidí ve prospěch politických cílů.

„Se znepokojením sledujeme situaci na bělorusko-unijní hranici, kde se velké skupiny běženců dostávají do mimořádně tíživé situace, která ohrožuje jejich zdraví i životy a která je mnohdy zbavuje lidské důstojnosti.

Se vší rozhodností odmítáme zneužívání lidí v těžké životní situaci k dosahování politických cílů. Apelujeme na všechny zúčastněné strany, aby dbaly lidských práv a důstojnosti a nepřispívaly k prodlužování nejistoty a utrpení těch, kteří jsou uvězněni v bezvýchodné situaci.

V modlitbách jsme se všemi trpícími i s těmi, kdo se jim podle svých sil a možností snaží pomáhat."

Daniel Ženatý, předseda ERC
Petr Raus, 1. místopředseda ERC
Marián Čop, 2. místopředseda ERC

Hof

Česko opět spojila vzpomínka na oběti dopravních nehod

Vzpomenout na ty, kdo zemřeli především na silnicích, vyjádřit solidaritu a připomenout dlouhodobé dopady dopravních nehod – to je náplň Světového dne obětí dopravních nehod, který se koná třetí neděli v listopadu. Ten letošní připadl na 21. 11.

dálniční kaple Smíření u Šlovic

Ekumenické bohoslužby se konaly v naší dosud jediné dálniční kapli na dálnici D5 u Plzně (odpočívadlo poblíž Šlovic u 83. km ve směru na Prahu), a také v kostele sv. Prokopa v Letovicích. Na obou bohoslužbách se podíleli i faráři Českobratrské církve evangelické. V Plzni bohoslužby vedl farář Karel Šimr a v Letovicích sloužila vanovická farářka Anna Peltanová.

Hof, *foto: Jan Polák*

TÉMA: SPOLEČENSTVÍ SVATÝCH

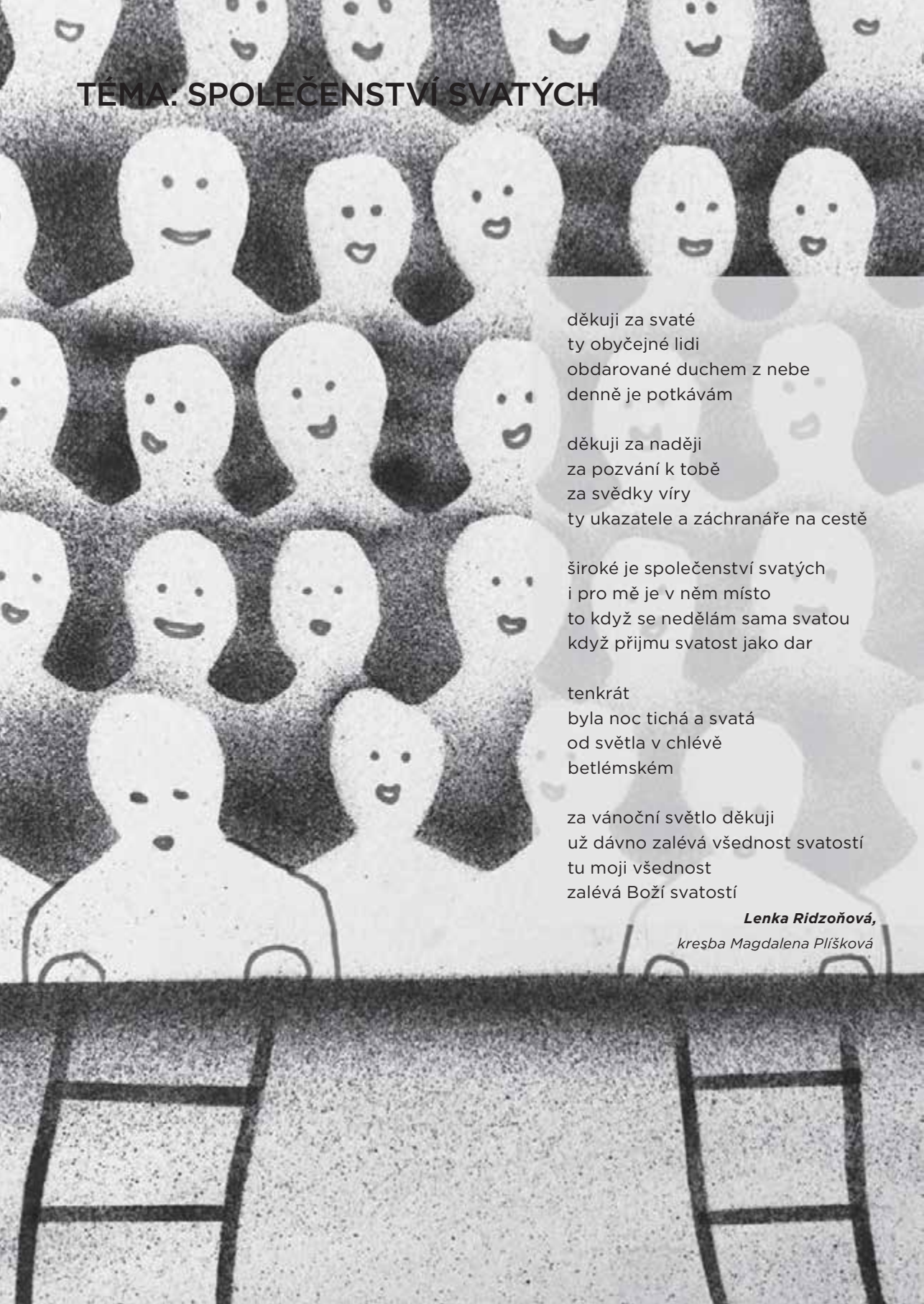

děkuji za svaté
ty obyčejné lidi
obdarované duchem z nebe
denně je potkávám

děkuji za naději
za pozvání k tobě
za svědky víry
ty ukazatele a záchranáře na cestě

široké je společenství svatých
i pro mě je v něm místo
to když se nedělám sama svatou
když přijmu svatost jako dar

tenkrát
byla noc tichá a svatá
od světla v chlévě
betlémském

za vánoční světlo děkuji
už dávno zalévá všednost svatostí
tu moji všednost
zalévá Boží svatostí

Lenka Ridzoňová,

kresba Magdalena Plíšková

BIBLICKÁ ÚVAHA

Společenství svatých

Už jste někdy stáli ve špatné frontě? Mně se to stalo mockrát. Proto se vždy optám: „Jsem tu správně?“ Když přemýšlím nad tím zástupem svědků víry, naskočí mi před očima slavný obraz od Williama Blakea *Jákobův žebřík*. Žádný žebřík na seník, ale nebe otevřené a točité zámecké schodiště plné nádherných lidí „v šat bílý oděných“.

Písmo nás ubezpečuje, že jsme v dobrém zástupu a v dobré společnosti. Ale přiznejme si – kdo by chtěl stát v zástupu svatých? Možná bychom se dost ošívali. Společenství svatých, to nejsou žádní svatoušci. Jsou vážně svatí. Což je rozdíl. Svatý je každý, kdo činí opravdové pokání, koná nápravu, žije v pravdě a má moc ukázat, co je to pravá láska.

Ježíš nás napomíná, když říká: „Z toho se radujte, když se hříšník obrátí, protože v nebi se radují všichni andělé…“ (Lk 15,7) Nezírejte a nevzhlížejte k velkým činům druhých. Neschovávejme se za Sváťu, za Miloše ani nikoho jiného… (Sk 1,11) A co vědí kamery a internet o svatosti? Co ty víš, jaké má s tebou Pán plány? Chceš to vědět? Nebo už máš svoje? Někdy nám může stát i sám Bůh v cestě. Blaze tomu, kdo to ví.

Není svatost tam, kde se předtím neloučíme s hříchem. Nemusíme se toho moralismu bát, když Bůh je s námi a my v pokoře s ním, „kdo proti nám?“

Kde církev, která vyznává Krista, žije ve vědomém hříchu, tam se připravuje o Boží požehnání, ba přímo na sebe svolává Boží hněv (Ef 5,6). Kde faráři a staršovstva blahosklonně kývají, zatímco Písmo varuje, tam nemůže být dobře a dochází k rozvratu rodiny Boží. Toho se bojím více než nedostatku peněz. Naše slabé sbory nejsou slabé pro nic za nic. Někam odešla ta svatost, možná jsme o ni nestáli, nebo jí dokonce pohrdli. Naše silné sbory na tom nemusí být o nic lépe. Vždyť síla peněz ještě nikoho nespasila. Na kolena padáme před pravdou, když jsme usvědčováni z hříchu a toužíme po tom, aby nám „Bůh dal nové srdce a obnovil ducha přímého“ (Ž 51,12).

Svatost může být jen tam, kde je Bůh s námi. Kde je Duch Páně. Kde je ta krásná a roztančeně svůdná přítomnost „paní Holubice“, která si sedá jen tam, kam sama chce. Kolik času věnujeme záchraně sborů a financí a kolik času věnujeme společným modlitbám, charismatům církve, bez kterých už nejsme církev, ale zájmové sdružení? Vždyť nejsme kdejaký kulturák. Lidé se potřebují setkat s živým a opravdovým Bohem, s mocí jeho lásky a odpuštění. To dlužíme světu a to jediné se od nás také čeká. Svět už se toho od církve hodně naučil, ale co nemůže nikdo nahradit, je Boží blízkost

William Blake: Jákobův žebřík (1805)

v Duchu svatém. Dokud ta nebude s námi a mezi námi, marná je naše námaha. Dokud nebude „svatost, bez níž nikdo neuzří Boha“ (Žd 12,14) naším učením, budeme jen další spolek, a polévka, co měla sytit hladové, se postupně vyvaří natolik, že nebude poživatelná (o „nepoživatelných“ bratřích a sestrách zase jindy).

Je advent a Vánoce přicházejí. „Všude jásot, zpěv a smích, jedem na saních…“, ale kdo přichází za ►

Kristem, kdo se sklání? Kdo se ještě umí třást bázní Boží a dojímat se nad tou láskou, která prší na mou tvář přímo z nebe? Která staršovstva hledají, co je vůle Boží, a „nepřizpůsobují se jen tomuto světu“? (Ř 12,2)

Ano, to jsou pak ty pravé Vánoce, když se lidé nechají pozvat Bohem, který „má v lidech zalíbení“, a když „vidí Boží otevřené nebe se všemi anděly a nebeskými zástupy“.

Jsme společenství svatých a není nás málo. Záleží však na nás, zda vezmeme za kliku a pak i za ruku. Boží království je vidět, když není jen v slovech, ale také v činech lásky z čistého srdce.

Takže! Navždy chci žít spolu s těmi, kdo tvoří Boží království všech věků. Nerozumím, ale věřím, protože miluji.

Požehnané Vánoce nám všem a celé naší zemi!

Petr Chlápek

ROZHOVOR S FARÁŘEM A DISIDENTEM ZDEŇKEM BÁRTOU

Katolická a naše spiritualita jsou jiné

O jedné ekumenické neshodě

Diktatura slábla, katolická církev naopak sílila. V roce 1987 přišla s iniciativou Desetiletí duchovní obnovy národa. Vyhlásil ji a oficiálně posvětil, kardinál Tomášek, arcibiskup pražský a primas český. Autory iniciativy byli lidé z okruhu katolického disentu. Chtěli ji pojmout ekumenicky. Jenomže patronem každého roku Desetiletí měl být někdo z katolických světců. Pro ekumenickou spolupráci se to ukázalo jako „velice delikátní“, jak se dočteme třeba ve vzpomínkách Tomáše Halíka. Méně diplomaticky řečeno – na svatých přímá ekumenická spolupráce krachla. Proč, na to vzpomíná Zdeněk Bárta, který na své faře tajné jednání mezi katolickou a protestantskou stranou hostil.

Tomáš Halík vzpomíná na „noční konspirativní schůzku“, na které ideu Desetiletí představoval protestantům. Konala se na vaší faře v Chotiněvsi. Jak jste to organizovali?

To musím začít trochu zeširoka. Faráři v naší církvi dodnes konají takzvané pastorální konference, říkáme tomu pastorálky. Sjedou se na některou faru a tam debatují. Za minulého režimu ovšem na těchto pastorálkách sedával takzvaný církevní tajemník, státní úředník, který na nás dohlížel. A když tam nebyl on, seděl tam nějaký milý bratr v Kristu, který donášel tajné polici. Nedalo se mluvit volně. Nejprve jsme tedy

vedle těch oficiálních pastorálek začali pořádat i neoficiální, kam přicházeli jen lidé, kterým šlo důvěřovat. Postupně se to přerodilo v takzvané Pátečníky. Sešli jsme se v pátek kolem sedmé a debatovali dlouho do noci. Zvali jsme různé

zločince z Prahy, jako byli Václav Havel, Petr Pithart, Jan Sokol. A Tomáš Halík se pozval sám, právě proto, aby nás seznámil s ideou Desetiletí. Jen pro dokreslení připomínám, že tehdy nikdo z nás netušil, že je kněz.

Jak ta debata probíhala?

Musím říct, že se nám ta idea strašně líbila. Zdálo se nám to jasné, přirozené. V katolické církvi, alespoň v té části, se kterou jsme se setkávali, silně rezonoval duch druhého vatikánského koncilu. To bylo jiné než dnes, kdy ta konzervativnější část katolíků začíná získávat navrch. Takže jsme si říkali, jo, jasně, to je ono. Až do té doby, než přišli na řadu svatí. Někteří z nás se začali stavět na zadní. Ale debatovali jsme dál. Myslím, že to byl Miloš Rejchrt, kdo připomněl, že Jednota bratrská, na kterou naše církev navazuje, svaté také po svém způsobu uznávala. Nakonec jsme však došli k tomu, že úcta ke svatým v katolické církvi je natolik odlišná od našeho pojetí, že se k Desetiletí plně připojit nemůžeme. My také s úctou vzpomínáme na vzácné křesťanské postavy. Naše úcta je ale přece jen jiného řádu než u bratří katolíků.

Jak se na tehdejší rozhodnutí díváte dnes?

Myslím si, že jsme rozhodli dobře. Katolická a naše spiritualita jsou jiné. Samozřejmě, že svatí jsou nositeli určitých ctností, které je dobré si připomínat. Jenomže nad některými, jako je Nepomucký nebo Jan Sarkander, nelze nezvednout obočí. Je celá řada svatých, na které katolická církev vzpomíná a modlí se k nim, a přitom jsou to historicky těžko doložitelné osobnosti. Přece jenom ona až nábožná úcta vůči nim nám reformovaným křesťanům není blízká.

Kritizujete konzervativní katolíky. Ale není váš postoj také poněkud konzervativní, když trváte na svém pojetí a odmítáte udělat vstřícný krok vůči pojetí odlišnému?

Je to možné. V tom případě bychom se měli bavit o tom, co vlastně konzervujeme. Máme konzervovat středověkou úctu ke svatým? Já se snažím konzervovat evangelijní učení prvních staletí, kdy svatí – když už – byli chápáni jako duchovní členové církve. To, co se pak z nich vytvořilo v průběhu staletí, že to jsou jacísi přímluvci, kteří pro nás zařizují, aby pršelo, nebo naopak svítilo sluníčko, to mi nejde.

Které z osobností byste jmenoval v tom smyslu, že jsou pro vás téměř jako svatí?

Já třeba miluju Karla Havlíčka Borovského, kterého spousta lidí zejména za minulého režimu vnímala jako antiklerikála. Tak to možná ano. Ale jako anticírkevního – to ani náhodou. A jsem šťastný, že třeba takový katolický profesor

teologie Karel Skalický na Jihočeské univerzitě napsal úžasnou dlouhou stať o Karlu Havlíčku Borovském, ve které ho nazývá předním českým teologem. Má pravdu. V Kutnohorských epištolách si Borovský dělá legraci ze zaprděné církve své doby, a zároveň z nich vychází jako hluboce věřící člověk. Skalický dovozuje, že kdyby katolická církev Havlíčka nepronásledovala a naslouchala mu, mohla dnes být úplně jinde. Takže i taková nepravděpodobná postava jako Havlíček je pro mě hodná úcty.

Adam Šůra

SVATOST JAKO IMITATIO CHRISTI

O svatých a jedné vylité vaničce

Reformace situaci zkomplikovala

Se svatostí v Písmu je to složité, se svatými v církvi ještě složitější.

Stará církev předreformační to měla o mnoho jednodušší než my – obcování svatých bylo láskyplné souručenství jedněch s druhými, při kterém smrt nehrála žádnou nebo jen minimální roli. Nebeská církev vítězící byla v tomto duchu podporovatelka pozemské církve bojující. Církev bojující se zase starala o příslušníky církve spící, tedy o ty, kteří byli dočasně podrobeni mukám očistce. A všechny tři církevní úrovně spojovala jedna obecná víra, vzájemná láska a péče a samozřejmě naděje, protože bez ní má hlavní slovo peklo.

Aktem solidarity, lásky a naděje mezi příslušníky rozrůzněné, ale jediné církve Kristovy byla především modlitba: V naději, že mým milým jednou skončí muka očistce, se modlím za jejich spásu. V naději, že spása je určením také mých živých spolubratří, se modlím za ně a v těch modlitbách sám se posiluji. V naději a v touze po dovršení počtu nebeských spasených se za křesťany živé a křesťany se očišťující modlí ovšem i svatí zemřelí, jejichž nebeská radost není v Hospodinově přítomnosti dokonalá, pokud není prožívána v úplnosti církve, očekávané na konci věků.

Reformace situaci zkomplikovala důrazem na dominující bipolární vztah Kristus – člověk. Proti jedinému Kristu byl jako partner postaven jediný člověk, jediná individualita – jen já – já a Kristus – já a ďábel. Pokud se středověký umírající totiž mohl spoléhat v agonii, ve chvíli svého posledního pozemského boje v přítomnosti ďábla a démonů, na podporu přítomných svatých andělů a lidí v čele s Pannou Marií a na spolupráci s knězem jako průvodcem své poslední cesty, měl současně naději, že když se něco pokazí a skončí v očistci, jeho příbuzní, blízcí i sama církev budou stát na jeho straně i po smrti. Pak poreformační křesťan přišel o podporu svatých zemřelých i živých, na smrtelné posteli zůstal sám ve společnosti ďábla s vírou v Krista, přičemž pokud by se teď něco pokazilo, nečeká ho jen trest v očistci, čeká ho beznaděj, čeká ho peklo.

Výsledkem reformace bylo ovšem i to, že došlo vlastně k nové definici svatosti. Nový model svatosti byl výrazně konfrontační, protiřímský, protikatolický a fakticky sjednocoval jen jednu stranu barikády. Právě v reformačních martyrologiích

Matthiase Flaccia Illyrica, Jeana Crespina, Johna Foxe či Jana Amose Komenského jsme totiž i my dnes svědky jakési nové cesty církve, nové tradice, vedoucí od starého Izraele k ideální a idealizované církvi novozákonní a předkonstantinské, k úpadku středověkého křesťanství a k jeho obnově v čase reformace. Nový svatý jako by proto ani nebyl světcem obecné církve, jen církve jedné, církve reformační.

To bylo u nás slávy a řevu, když výrazný ateistický filosof Milan Machovec kdysi publikoval drobnou knížku s provokativním názvem *Bude katolická církev rehabilitovat Jana Husa?* To bylo strachu, když v souvislosti se smírnými činy papeže Jana Pavla II. na sklonku milénia se leckterý evangelík obával toho, že římskokatolická církev si přivlastní našeho mistra Jana, toho mistra Jana, jehož úctu v našem prostředí spoluvytváří často jen

reprodukce Brožíkova slavného obrazu, doplněná ve sborových interiérech někdy Makovského bustou dalšího našeho svatého, Komenského.

Řečené však vede přes svou jistou ježatost jinam než ke sporu a polemice. Mistr Jan Hus může být chápán jako světec, je-li mučedník pravdy, kterou je třeba přijímat jen jako pravdu věčnou – Krista. Svatozář Hus nezískal díky svým morálním kvalitám a svým občanským postojům, ale jako následovník Ježíše Krista, svědek a mučedník Kristova evangelia. Jeho role už není (ale před Bílou horou byla) role přímluvce, ale vzoru. Světec je vzor, o něhož se může dnešní křesťan s jistotou opřít a z jeho života čerpat posilu ve stále stejných problémech, s nimiž se potýká od počátků církve.

Pokud by tito reformační svatí byli pro dnešní církve těžko přijatelní, nezbývá než doporučit cestu alternativní, ale tradiční a biblickou. Již velcí odmítači dobového kultu svatých – táboři – se drželi svatých jakožto vzoru, ačkoli v otázce přímluv svatých přijímali s ohledem na dobové klima bezpečný christocentrický model, jednoduše vyjádřený obecným pověděním: Proč chodit ke kovaříčkovi, když můžu jít ke kováři.

Spolu s tábory můžeme i my dnes obnovit čistý kult mariánský a kult biblických svatých, kteří svými vzestupy i pády inspirují křesťana dodnes.

Nemusíme přece nazývat bohoslužby 26. 12. jako oslavu druhého svátku vánočního, když je můžeme tradičně nazvat bohoslužbami k poctě svatého Štěpána – prvomučedníka. Můžeme vrátit témata dávných kázání de sanctis do církevního roku nebo se spolu s velkým mariánským ctitelem Lutherem vrátit k příběhům a inspiracím, které se pojí se svátky mariánskými, a proto kristovskými.

Možná by stálo za úvahu, zda dnes neinklinujeme spíše k hrdinům, církevním i necírkevním, kteří bez vazby ke Kristu fakticky ladí s nekřesťanskými (nenáboženskými) hrdiny doby antické či moderní. Můžeme se zamyslet nad tím, zda neupíráme svůj zrak spíše k těmto „dokonalým“, zatímco svatí měli a mají k dokonalosti daleko.

Je-li *imitatio Christi* u svatých základním rozpoznávacím znakem jejich oddělenosti od světa a současně znakem jejich solidarity se světem a jeho bolestmi, může být Kristovo následování rovněž znak každého z nás. I my totiž máme podíl na obcování svatých, které nepatří jen do bohoslužeb a ke stolu Páně; ke svatosti jsme totiž povoláni všichni a následování Krista má své místo vždy tam, kde se, postaru řečeno, potýkáme s ďáblem, světem a se svým tělem. ***Ota Halama,*** *foto: pexels.com*

EVANGELICKÁ SVATOST

Uznáváme svaté?

Lidé víry, kteří se stali znamením Boží proměňující moci

Když se v evangelickém prostředí zeptáme, čím se naše církev liší od církve katolické, jedna z poměrně častých odpovědí bude: My na rozdíl od katolíků neuznáváme svaté. (Je pravděpodobné, že katolíci by odpověděli stejně, jen v opačném gardu.) Vlastně je potěšující zjištění, že se neshody mezi konfesemi postupně zužují na témata, která nepatří k jádru křesťanské víry a jsou spíš záležitost osobní spirituality, a tedy i osobní volby. Úcta k svatým je nepochybně součást duchovního života katolické církve, avšak každý věřící tuto úctu nakonec pojímá po svém a nikdo ho nenutí k tomu, aby přijal za své všechny její podoby (například kult ostatků). ►

Co ale vůbec znamená, že evangelická církev „neuznává svaté“? Sotva můžeme přehlédnout fakt, že v dějinách církve sehrávali světci významnou úlohu na poli náboženském, diakonickém, kulturním i politickém. Stejně tak musíme uznat, že Boží milost se v některých postavách církve (nejen té katolické) mocně prokázala a došla svého naplnění v jejich obdivuhodných činech. Pro takzvaně „běžné“ věřící byly tyto osobnosti posilou jejich víry a současně vzorem k následování.

Nelze ale obejít ani sporné aspekty úcty k svatým, které se staly jedním z důvodů vzniku reformace. Reformátoři byli přesvědčeni, že svatí v srdcích věřících vytlačují Krista a zatemňují jeho dílo spásy. Při pohledu na projevy pozdně středověké zbožnosti se těžko ubráníme pocitu, že se do církve vrátilo pohanské mnohobožství, třebaže se oficiální církevní nauka snažila jedinečnou úctu k Bohu od kultu svatých (a Marie) pečlivě odlišit. Kámen úrazu pro reformační teologii byla (a dodnes zůstává) především modlitba k svatým, která přinejmenším vyvolává dojem, že světci mají u Božího trůnu výsadní postavení, a proto jejich přímluvy mají u Boha větší účinek. Jako problém vyvstala nejen samotná myšlenka, že zesnulí se za nás u Boha přimlouvají, ale hlavně představa, že se z mimořádných lidí víry po smrti stávají jakési vyšší nebeské instance, prostředníci mezi Bohem a člověkem, kteří mají dokonce v kompetenci různé oblasti lidského života. Velká obliba ostatků svatých pak byla reformátory odsouzena jako čirá modloslužba.

Úcta k svatým byla proto v evangelických církvích dlouhou dobu odmítána a teprve od minulého století se – spolu s postupujícími ekumenickými rozhovory – objevují pokusy k ní najít znovu cestu. Především je nutné si ujasnit samotný pojem svatosti. Pokud jej definujeme jako účast na Kristově spáse, pak je svatý úplně každý věřící, protože je ve křtu s Kristem spojen. V tomto smyslu svatost není žádná zvláštní duchovní či mravní zdatnost, ale nezasloužený dar milosti, který člověk vděčně přijímá a nemusí pro něj sám nic dělat. Kromě tohoto chápání ovšem v Novém zákoně nacházíme svatost jako konkrétní projev tohoto obdarování v životě člověka. Taková svatost není automatická danost, je to úkol, k němuž jsme Kristem povoláni a Duchem svatým uschopněni.

V českobratrské evangelické zbožnosti se známkování křesťanského života moc nenosí. To je na jedné straně sympatické, protože se vyhneme neoprávněnému a unáhlenému odsuzování druhých a raději přenecháváme soud samotnému Bohu, který má k tomu jediný právo. Na druhé straně ale tato zdrženlivost vede k jistému zglajchšaltování: Všichni jsme před Bohem stejní hříšníci, nikdo není lepší než druhý, není žádné větší či menší zlo, hlavně se prý nesmíme nad nikoho povyšovat. Takový paušalizující pohled se ovšem míjí s naší každodenní zkušeností. Některé zlé činy prostě ubližují víc než jiné, mají dalekosáhlejší dopad a hůř se napravují. Totéž ovšem platí o činech dobrých – některé jsou ušlechtilejší, obětavější, odvážnější. Dokážou strhnout k dobrému i ostatní a uvádějí do pohybu pozitivní vlnu, která má stejnou, ne-li větší sílu než epidemie zla.

Chceme-li některé lidi víry považovat za světce, musíme být opatrní. Samotné toto označení totiž nevyhnutelně přiznává nějakému člověku vyšší náboženský či mravní statut. Předpokládá se, že dozrál k jisté velikosti a jeho dobrota se stala jeho přirozeností (ctností), tak jako když houslista

dospěje k virtuózní úrovni svého hraní. To je ale možné tvrdit jen s výhradou – nikdo, ani ten největší virtuos víry není uchráněn před zlým. Ďábel, jak známo, může zaútočit právě na vrcholcích naší mravnosti. Dokonce sám Ježíš odmítl, aby ho ostatní titulovali přídomkem „dobrý“, protože dobrý je jedině Bůh sám.

Mimochodem v této souvislosti docela chápu odpor některých lidí vůči sochám – ať už zobrazují právě svaté, či například významné státníky. Tím, že někomu postavím sochu, tohoto člověka s celým jeho životem prohlašuji za velkého, čnícího nad nás ostatní. Socha dost dobře nedokáže rozlišit mezi světlými a temnými stránkami dané osobnosti. Vyzdvihuje, potvrzuje a zvěčňuje jen ty první a tváří se, jako by ty druhé neexistovaly. Nikdy nemůže postihnout složitost a dvojznačnost, která je součástí života každého z nás. Světci nejsou jednoduše křesťanští supermanové, nesoucí se k dokonalosti. Čímsi zásadním ovšem osvědčili svou víru a projevili ji v konkrétních životních výzvách a zápasech.

Jsem přesvědčen, že svatí – nebo, chcete-li, velké ženy a velcí mužové víry – mohou být pro nás povzbuzení. Nemusíme si je nijak idealizovat ani jejich příběhy legendárně přibarvovat. Také oni jistě měli své slabiny, selhání a propady. Při pohledu na ně si ale uvědomíme, že velká biblická slova o následování Krista či plodech Ducha svatého nemusejí být jen zbožné fráze, které mají s přízemní a často tristní realitou všedního života málo společného. Na mnoha křesťanech bylo a je patrno, co znamená nový život v Kristu. Věříme sice – jak se po evangelicku říká – bez vidění, ale občas toužíme spatřit, že Bůh se již během naší pozemské cesty zjevuje jako proměňující moc. Světci jsou živoucí znamení této moci. Jejich pestré osudy odrážejí rozmanitost různých situací, v nichž se věřící ocitají a mají obstát. A jsou zároveň výzvou: I ty můžeš přijmout svůj jedinečný příběh jako příležitost dosvědčit Krista – právě tam, kde se nacházíš, a se vším, co si s sebou neseš.

Ondřej Kolář, *foto: Benfoto*

UPOUTÁVKA

Vychází kniha modliteb

Ty jsi se mnou je modlitební kniha nejen pro evangelíky. Shromažďuje pestrou

škálu textů – od modliteb starokřesťanských až po ty zcela současné; modlitby církevních velikánů i modlitby babiček, studentů, nemocných. Průřez církevním rokem i během všedního života; vychází ve spolupráci s ČCE.

Modlitby zde shromážděné nabízejí prostor pro vnitřní dialog s Bohem v široké škále situací: Počítají s chvílemi svátku i všednosti, tíhy i radosti, jsou průvodci v ročním cyklu i na cestě přijímání svátostí. Pro individuální duchovní život se nabízejí jako inspirace, podněty, pomocná ruka, které se můžete, ale nemusíte přidržet. Proto za žádnou z nich nestojí potvrzující „amen“.

Téměř pětisetstránkovou publikaci připravilo trio evangelických farářů Lenka Rizdoňová, Iva Květonová a Ondřej Macek, fotografiemi doprovodila Alžběta Slámová. V prodeji od konce listopadu v knihkupectví Biblion. ***ARo, biblion.cz***

Jak rozumíte pojmu „svatých obcování“?

Obcování svatých? Vskutku otázka „na tělo“! Nehledě na to, jak byl tento výraz myšlen a co mohl znamenat v řecké nebo latinské verzi Kréda, byl pro mne významným vyznáním o církvi. Je mi trochu líto, že o něj přicházím. (I když uznávám, že jde o výraz zastaralý.) Obcovat znamenalo stýkat se. V kralickém překladu se tím někdy myslí doslova fyzický styk muže a ženy, soulož.

Svatí jsme podle apoštolských listů všichni, kdo jsme pokřtěni, kdo tvoříme církev obecnou. (I když jsme zároveň hříšníci.) Obcování je podstatné jméno slovesné. A tak jsem těmi slovy vyznával, že věřím v Ducha svatého, který nás (pokřtěné) vede k tomu, abychom se spolu stýkali, abychom se setkávali, navštěvovali, mluvili spolu, podávali si ruce, podávali si chleba a víno, pečovali jeden o druhého, abychom si byli skutečně (i fyzicky) blízko.

Pavel Pokorný, *synodní senior ČCE*

Ve sboru máme skupinu zhruba čtyřicátníků, kterou jsme nazvali právě Obcování. Název je provokativní schválně – přijďte se podívat, co při setkáních děláme! Skutečnost je taková, že jsme společenství, sdílející se ve víře i pochybnostech. Jedině z Boží milosti snad na nás sem tam nějaký ten odlesk jeho svatosti spočine.

Magdaléna Trgalová*, evangelická farářka*

Vím, jaké „srandičky“ se kolem tohoto termínu objevují. Je mi ale jeho ztráty líto. Obec znamená soužití, společnou práci i radost. Kdo žijete na dosti malé obci, tak to víte. Aby obec opravdu fungovala, musí se snažit všichni. Pochopitelně se to neděje vždycky, ale když se to stane, je to svátek. Sláva. A na tu obecní slávu se pak sjíždějí rádi i mnozí z okolí.

Obcování svatých je pro mě upřímná snaha skupiny lidí v církvi, kteří svou prací, láskou a radostí přilákají do společenství někoho dalšího. Začíná to zpěvem, znějícím z kostela na ulici, pokračuje to aktivitou k dobrému účelu, ke které se další přidají a (ne)končí to tím, že ve sborovém sále nestačí židle… a dobré kafe.

Ondřej Titěra,
evangelický farář, člen synodní rady ČCE

Výraz „svatý“ znamená „zvláštní, neobyčejný, vyhrazený“ a je nejčastějším slovem ve vyznání víry. Křesťanství redukovalo košaté náboženské představy o svatých místech, časech, dějích, předmětech a osobách. Prohlásilo, že svaté je hlavně to, co mezi námi vane od Boha: svatý Duch. A svatí jsme my, křesťané, kteří vytváříme místní společenství: obcování svatých. Schválně se v neděli rozhlédněte po shromáždění – uvidíte zvláštní lidi, kteří dělají cosi neobyčejného: Chválí Boha. Tím jsme společně svatí. ***Jiří Tengler,*** *evangelický farář*

Staromilskému obratu „obcování svatých“ jsem jako dítě asi moc nerozuměl, v pubertě pak u mě vzbuzovalo poněkud nepřípadné asociace. Dnes je mi zřejmé, že řecké *koinónia* či latinské *communio* značí obecenství, společenství. Tedy pravý opak osamělosti, izolace. Jak to dopadá s člověkem, který se do izolace může z nejrůznějších důvodů dostat, přitom víme: Samota prohlubuje jeho odcizení životu, okolnímu světu, druhým lidem. Podobně by to bylo, kdybychom chtěli život víry vytěsnit do pouze soukromé, privátní sféry. Ocitli bychom se opuštěni v jakémsi sobeckém spirituálním vakuu. A tak víra v dobrou interakci, sdílení a vzájemnost v Božím lidu není „nutné zlo“, nýbrž vodítko, jak naši individualitu, osobní hodnotu a odpovědnost směrovat k širší souvislosti – k souvislosti s životy druhých. ***Dalibor Antalík,*** *evangelický farář*

JPI

ČTETE NÁS RÁDI?

PODPOŘTE ČASOPIS FINANČNÍM DAREM V LIBOVOLNÉ VÝŠI!

QR PLATBA

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 19. 10., 2. 11. a 16. 11. vybíráme:

Sbory a pracovníci
Synodní rada uděluje bratru Davidu Šmídovi osvědčení způsobilosti ke službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR uděluje bratru Radku Hanákovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE.

SR potvrzuje volbu sestry Alžběty Hanychové za farářku v Praze 9-Horních Počernicích na období od 1. 11. 2021 do 31. 10. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Martina Sabo za faráře v Praze 10-Strašnicích na období od 1. 11. 2021 do 31. 10. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Ondřeje Pellara za faráře v Rokycanech na období od 1. 10. 2021 do 30. 9. na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu sestry Anny Pokorné za farářku v Praze 5-Smíchově na období od 1. 10. 2021 do 30. 9. 2023 na pracovní úvazek 0,4.

SR potvrzuje volbu bratra Josefa Hurty za faráře ve Stříteži nad Bečvou na dobu určitou od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Daniela Matouše za faráře sboru v Mariánských Lázních na dobu od 1. 10. 2021 do 31. 8. 2022 na plný pracovní úvazek.

SR souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru sestry farářky Dariny Hybské Majdúchové dohodou ke dni 31. 12. 2021.

SR bere na vědomí ukončení zaměstnaneckého poměru sestry Elišky Chlebounové ke dni 31. 10. 2021 uplynutím sjednané doby.

SR uděluje bratru Vítu Vykoukalovi osvědčení o způsobilosti ke službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

Správa církve
Synodní rada stanovuje termíny svých zasedání během roku 2022 takto: 11. 1. , 25. 1. , 8. 2. , 22. 2. , 8. 3. , 22. 3. , 12. 4. , 26. 4. , 10. 5. , 31. 5. , 14. 6. + tematické zasedání 5. 4.

Ekumenické vztahy
Z roku 2020 odložený 11. synod Leuenberského společenství církví v ČR hostí Českobratrská církev evangelická, a to 10.–11. 12. 2021 v Pardubicích. Delegáty za ČCE jsou: Jana Hofmanová, Jiří Šamšula, Daniela Hamrová a Adéla Rozbořilová (náhradnice za Aleše Zapletala).

Generální tajemník Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE) Mario Fischer sděluje, že valné shromáždění GEKE se bude konat v časovém rozmezí

27. 8.–13. 9. 2024 v rumunském Sibiu. V dopise členským církvím také informuje o životě církví GEKE v pandemii a o studijních procesech k tématu „Sexualita a gender“, „Křesťanská řeč o Bohu“ a „Praxe a teologie večeře Páně“.

Různé

V roce 2019 synod schválil strategický plán, ze kterého vychází sedm základních témat: Zbožnost, Společenství, Lidé, Služba, Samostatnost, Odpovědnost a Otevřenost. Jednotlivá témata se promítají do mediálního plánu ČCE. Synodní rada souhlasí, aby se téma „Lidé“ stalo tématem roku 2022.

SR schválila žádosti do grantového systému ČCE na rok 2022 podle návrhu grantové komise. Tabulka schválených žádostí bude zveřejněna na webu ústředí církve. ***ARo***

FARÁŘSKÝ KURZ

Spolek evangelických kazatelů připravuje kurz pro faráře 2022

Předseda SpEK a nově zvolený pražský senior Matěj Opočenský zve na farářský kurz 2022. Ten je v nadcházejícím roce plánován v termínu 24.–28. ledna, místem setkání bude aula Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Tentokrát přípravný tým zvolil téma „V co (ne)věří generace Z“, tedy čím a v čem žije skupina lidí narozených přibližně v letech 1995–2012.

Součástí programu budou úvodní bohoslužby v kostele u Martina ve zdi s účastí synodní rady, rozhovor se synodní radou, ve středu pak také valná hromada SpEK.

Organizátoři pozorně sledují aktuální vývoj situace s ohledem na pandemii covid-19. O dalším postupu bude výbor SpEK informovat. Pro informace sledujte www.spek.evangnet.cz. ***ARo***

NOVÝ ZPĚVNÍK

Slavnost uvedení nového zpěvníku se odkládá

Synodní rada se rozhodla zrušit dříve avizovanou slavnost vděčnosti při uvedení nového evangelického zpěvníku, kterou jsme plánovali na první adventní neděli 28. listopadu 2021 v Praze a poté 22. ledna v Brně a 23. ledna 2022 ve Zlíně.

Důvodem je značně zhoršená epidemická situace. Chceme respektovat výzvu Ministerstva zdravotnictví ČR a omezit v tomto čase pořádání hromadných akcí.

Zejména ale toužíme nový zpěvník uvést s radostí a zpěvem naplno. Prozatím uvažujeme o letním termínu, podle toho, jak situace dovolí. Budeme vás včas informovat.

Děkujeme za pomoc a pochopení. ***Hof***

EKUMENA

Tématem Aliančního týdne modliteb 2022 je šabat

Evangelikální aliance opět zve k ekumenickému Aliančnímu týdnu modliteb. Ten se koná počátkem ledna, v nadcházejícím roce 2022 připadne na dny 9.–16. 1. Organizátoři tentokrát zvolili téma „Šabat“.

„Máme více volného času než kterákoli jiná předchozí generace. Mít více času bez práce však automaticky neznamená mít klid. Rostoucí rychlost a tlak, které zažíváme na pracovišti, si již našly cestu do našeho volného času, a dokonce i do našeho života víry. Ve skutečnosti mnozí z nás zápasí, abychom měli na ztišení a modlitbu alespoň deset minut denně. Žijeme v době neustálé zábavy a sebepropagace,“ vysvětlují organizátoři.

Smyslem Aliančního týdne modliteb 2022 je znovu objevit svobodu uprostřed světa neúprosných požadavků a tlaku. Vize týdne modliteb je zaměřit se každý den na jeden aspekt šabatu: identitu, zaopatření, odpočinek, soucit, radost, štědrost a naději.

ARo

OZNÁMENÍ

FS ČCE v Ostravě hledá faráře na uvolněné místo kazatele sboru. Bližší informace u kurátora sboru Michaela Waloschka, tel. 608 004 356. ***ARo***

EKUMENA

Týden modliteb za jednotu křesťanů 2022 upozorní na situaci na Blízkém východě

V polovině ledna se věřící v České republice účastní Týdne modliteb za jednotu křesťanů, který spojuje křesťany z různých církví po celém světě.

Motto, které vybrala Rada církví Blízkého východu (*Middle East Council of Churches*), pochází z Matoušova evangelia: „Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit." (Mt 2,2)

Pověřený tvůčí tým kromě tématu připraví také doprovodné materiály, které obsahují mj. liturgické texty. Český překlad brožury zajišťuje Česká biskupská konference společně s Ekumenickou radou církví v ČR.

„V této nesnadné době potřebujeme více než kdy jindy zahlédnout světlo, které prosvěcuje temnotu. Jako křesťané věříme, že tímto světlem je Ježíš Kristus," uvádí průvodní text na webu Světové rady církví.

Pravidelným termínem Týdne modliteb za jednotu křesťanů jsou na severní polokouli dny 18.–25. ledna. Tato data navrhl v roce 1908 Paul Wattson, aby spojil svátky sv. Petra a sv. Pavla, a tak má tato doba symbolický význam. ***ARo***

17. LISTOPAD

Bohoslužby díkůvzdání doplnily připomínku 17. listopadu v Praze na Národní třídě

Svoboda a demokracie, to nejsou prázdné ani samozřejmé pojmy. Za to, že můžeme žít ve svobodné zemi, chceme společně děkovat.

Na závěr svátečního dne 17. listopadu připravilo tzv. martinské grémium ve svém kostele děkovné bohoslužby. Organizátoři využili výhodné polohy kostela Martin ve zdi (Martinská ul., Praha 1), který se nachází jen pár kroků od Národní třídy, kde se celý sváteční den konala hlavní připomínková setkání. Grémium bohoslužby připravilo ve spolupráci s iniciativou „Díky, že můžem!", která oslavy 17. listopadu přímo na Národní třídě každoročně připravuje.

Bohoslužby vedl evangelický farář a signatář Charty 77 Jan Keller a zazněly tu písně ze samizdatově vydaného zpěvníku *Nová píseň*. ***Hof***

IT

Nabídka webových stránek pro sbory

Ústřední církevní kancelář informuje, že stále platí nabídka sborům k vytvoření vlastních webových stránek dle společných šablon, a to plně zdarma.

Jednoduchou nástěnku nabízí Evangnet, kontaktní osoba je Marek Drápal (marek@drapal.org).

Druhou šablonu připravila přímo ústřední kancelář. Kontaktní osoba je Martin Fryščok (fryscok@e-cirkev.cz).

Šablony je možné použít i pro stránky seniorátů a dalších organizací v rámci ČCE.

POHLEDEM FARÁŘE

Co vy evangelíci v tom kostele děláte?

Obcování ve vší počestnosti

Tak se mě kdosi ptal s potutelným úsměvem: „Vy prej v tom kostele… to… obcujete! Ty vole, co tam u toho děláte?!“

Naprosto chápu náhradu v apoštolském vyznání „svatých obcování“ modernějším „společenstvím svatých“. Stará slova mění své významy a jakkoliv se s „obcováním v Bibli kralické potkáme na desítkách míst ve významu zcela obecném, ekumenický překlad už toto slovo používá důsledně pro popis pohlavního styku.

Společenství svatých můžeme vidět ve čtyřech rozměrech: společenství víry, společenství lásky, společenství Božího slova a společenství modlitby.

Společenství víry nám připomíná, že máme sice „trvalé bydliště“ v nebi, ale na přechodný pobyt jsme hlášeni na zemi. To nás vede ke zcela praktickému důsledku – již tady hledat lidi, se kterými jednou prožijeme věčnost, abychom se posilovali v tom, co máme společné.

Společenství lásky nám popisuje základní podobu tohoto vzájemného posilování. Bez lásky se budování sboru zvrhne v manipulaci, snahu ovládat druhé.

Společenství Božího slova upozorňuje, že život církve nevytváříme podle vlastních nápadů, ale v poslušnosti slova Božího. Na prvním místě pochopitelně z Bible, ale jistě tu hraje roli i přímé vedení Bohem, naše svědomí apod. Když už nám Pán Bůh zdravý rozum dáti ráčil, tak dej, abychom jej k jeho větší slávě také používali (připomíná Jan Amos Komenský)!

Společenství modlitby pak odkazuje k faktu, že církev nemůže žít bez Boha. Modlitba soukromá i společná je základní kámen církve. Bez rozhovoru s Bohem budou naše sbory i shromáždění jen společenský klub s podivnou libůstkou v starověké literatuře.

Když vyznáváme svoji víru ve společenství svatých, vyznáváme tedy, že patříme k těm, kteří žijí v tomto světě, ale moc se tu nezabydlují, protože se společně v lásce a s Biblí v ruce trvale obracejí k Bohu a jeho království. A když se nám toto království podaří prožívat už tady a všude tam, kde „dva neb tři“ sejdou se v Kristově jménu, tím lépe. Je to jakási předjímka toho, až bude naše víra ve společenství svatých dovedena k dokonalému naplnění.

Jaroslav Pechar

POHLEDEM MLADÉHO ČLOVĚKA

Doplánovat se k smrti

Dává smysl bát se smrti? Vždyť krok do neznáma přece nemusí skýtat nic děsivějšího, než je skutečnost každodenního života. Chvilková logická úvaha nás nejspíš dokáže zásobit pestrou škálou důvodů, proč ne. A přesto se většina z nich rozsype jako domeček z karet, když kolem nás jen těsně prosviští auto nebo sáhneme na špatně zapojený elektrický drát.

„Vždyť teď ještě nemůžu odejít!" říkáme si. „Tolik věcí jsem nestihl dodělat, tolik jsem toho chtěl zažít… Takhle neúspěšně mám odcházet ze světa?" A jsme-li věřící: „S tímhle málem mám předstoupit před tvář Boží?" Náš strach ze smrti je možná spíš strachem ze soudu, soudu okolí, dalších pokolení a snad i ze soudu posledního. V moderní společnosti máme před očima stále plány a seznamy cílů, které musíme uskutečnit, abychom prožili „úspěšný život".

A právě smrt může všem našim plánům z ničeho nic učinit konec – tak jako se to v jednom z Ježíšových podobenství stává bohatému statkáři (Lk 12,16–21). Snad proto se jí bojíme a vytlačujeme ji na okraj našeho běžného uvažování. Jan Patočka srovnává v *Kacířských esejích* tuto zkušenost denního života se zkušeností radikálně odlišnou, zkušeností na frontě, kde je bezprostřední hrozba smrti skutečnost, již vytěsnit nelze. A dospívá k paradoxnímu závěru, že tato zkušenost může být osvobozující. Osvobozující od plánů, snah a nároků běžného života, protože dává nahlédnout, že nejsme pány existence a nemůžeme si myslet, že si celý život rozplánujeme a zařídíme z vlastní vůle a moci.

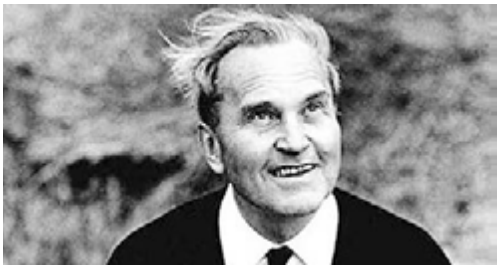

Jan Patočka (1907-1977)

V naší situaci nám obvykle nehrozí odchod na frontu ani jiná podobně absolutní zkušenost se smrtí, ale je dobré si být vědom, že se všech bez rozdílu může dotknout kdykoliv. Z vědomí smrti se jistě nemá stát morbidní obsese ani moralizující zdvižený prst, vyvolávající úzkost. Vědomí smrti, které je navíc v kontextu křesťanské víry spojeno s výhledem k věčnosti, může naopak učit žít v okamžiku. Namísto plánování toho, čeho bych ještě mohl dosáhnou a co bych jen mohl udělat dobrého, naplňovat smyslem přítomný okamžik. Namísto přelétávání od zkušenosti ke zkušenosti jej plně prožívat. To neznamená vzdát se všech cílů a plánů, ale nedělat z nich zlaté tele a s výhledem k věčnosti si být vědom, že nemusím stihnout vše a že mě může čekat něco většího než mé plány.

Eliška Foukalová

NAD BIBLÍ

Plány jsou nejisté, naděje v Kristu jistá

„Obavy lidské srdce tíží, ale dobré slovo vrací radost"

Dnes jsem si nevybrala biblický příběh, ale verš ze starozákonní knihy Přísloví. Tento verš jsem objevila spíš náhodou během listování v Bibli a připadal mi velmi autentický pro dobu, v jaké dnes žijeme, dobu koronavirovou, dobu nejistoty, možná i pro mnohé z nás dobu smutku.

Vůbec nevíme, co nás čeká, všechny plány na blízkou budoucnost jsou nejisté a situace se ze dne na den mění, přibývají další a další nakažení, a to i přesto, že vakcinace dále probíhá a zájem o ni stoupá, opatření se zpřísnují. Někdy je pro mě tato doba nesrozumitelná a nepochopitelná, snažím se najít odpověd, proč musíme žít v takové době a proč se musíme v ní učit žít… Možná nejsem sama, kdo hledá odpověd, a tak pro nás, co hledají, at nám je tento verš do nynějšího času inspirací.

Nejdůležitější a zároveň to nejkrásnější na tomto verši je druhá polovina souvětí… „ale dobré slovo vrací radost“. Pro období, v jakém se nacházíme a v jakém žijeme, se mi zdá velmi důležité společné sdílení, vzájemná komunikace, společný čas, ať už s přáteli, známými, spolužáky, anebo se svou rodinou – sourozenci, rodiči…

Je dobré mít nějaké místo, kam se mohu vrátit, kde budu přijat. Mít někoho, komu si budu moci postěžovat na to, co mě tíží, co mě trápí, činí mě smutným, anebo také někoho, s kým budu moci sdílet svou radost, ač třeba z úplné drobnosti. Společně se zasmát, dělat věci, které nás baví a dělají nás radostnými, společně si zazpívat, muzicírovat, jít na procházku, péct cukroví… Nemusí to být nic

velkého, může to být úplná banalita, ale to nevadí, protože důvodů k radosti není nikdy dosti a v současnosti to platí dvojnásobně.

Přeji všem do této doby mnoho podnětů k radosti!

Majda Lapáčková

HUMANS OF ČCE

Radovan Gaudyn

Kurátor FS Teplice a předseda Mladých lidovců

ČCE je nášivka na mém srdci. Je to kus mého já, i když jsem se stal její součástí až jako školák. Měl jsem díky tomu spoustu strýčků a tetiček. Dnes to jsou již bratři a sestry, kteří mi do péče svěřili své společenství. Při svých častých cestách po republice vím, že v každém městě mám díky ČCE místo, kde se budu cítit jako doma. To je obrovský dar. Naše církev je pro mě místo, kde nikdy nikdo nebude sám, ale bude součástí něčeho krásného, tedy Boží rodiny.

první mezi rovnými

(instalace synodní rady 20. 11. , Brno)

foto: ARo

VIZE

Vyhlížení

Slovo nastupujícího synodního seniora

Jsme na počátku funkčního období nové synodní rady. Otvíráme dveře a vyhlížíme, co nás čeká. Překračujeme práh se směsí plánů, přání, obav a předtuch. Kam především napneme své síly, na čem nám bude záležet především? Synodní rada je kolektivní orgán; byl bych rád, kdybychom se na základním směřování shodli a nalezli pochopení a podporu u synodu i u sborů.

Máme k dispozici naše tradiční bohaté evangelické zdroje, jakými jsou zaujetí pro Písmo svaté, důraz na osobní a rodinnou zbožnost, prosté bohoslužby se srozumitelným slovem a vroucím společným zpěvem, kvalitní vzdělání, účelné i krásné nakládání s omezenými prostředky, jak o nich svědčí toleranční kostely. Můžeme z těchto zdrojů čerpat, ale také o ně musíme dále pečovat.

Očekávám, že se budeme věnovat misii. Nepůjde přitom o nějakou povrchní agitaci nebo záchranný program pro církev, která podléhá dojmu, že ztrácí své členstvo i pozici ve společnosti. Budeme se spíše ptát po smyslu naší existence, hledat podobu našeho poslání zde a nyní, jak je k tomu církev vždy znovu volána. Nikoli svou nouzí, ale Pánem církve. Myslím, že posláním neboli misí (misií) církve je sloužit ve světě dílu Božímu. Takovou službou církev roste, vnitřně sílí a stává se solí země. A tahle služba (diakonie) se může dít rozmanitým způsobem. Evangelium se zvěstuje slovem i skutkem. V dnešní době považuji za rozhodující empatický a pastorační rozměr našeho zvěstování. Zda se v osobním kontaktu s našimi společenstvími i s jednotlivci hledající setkají s otevřeností a důvěrou. Zda v církvi naleznou přijetí a empatické naslouchání, které chápe a přijímá lidskou nejistotu a tázání, spíše než by se snažilo dávat odpovědi na otázky, na které se nikdo neptá. A tak spolu s pozorností, věnovanou kázání, kvalitnímu vzdělávání farářů i výpomocných kazatelů, budeme dbát na podporu a prezentaci sociální práce profesionální Diakonie i sborových dobrovolníků, evangelických škol, kaplanů, sborových společenství. Službou je pro mne i společenská angažovanost církve.

Co pro to může synodní rada udělat? Předně být sama věrna prioritám, které čeká od sborů i jedinců své církve. Naslouchat. Být otevřena výzvám evangelia a hlasům bolavého světa. Pečovat o své lidi. Podněcovat a vést rozhovor spolupracovníků, rozhovor uvnitř církve mezi

jejími sbory, rozhovor se sekulární společností, se soudobou kulturou, s ekumenickým společenstvím doma i v zahraničí. Dbát na rovné vztahy. Vyvarovat se frází. Vděčně připomínat, že díky Bohu smíme žít v naději a v radosti ze svobody. Nezapomínat, že to podstatné – víru, naději, lásku – dostáváme darem. Zachovat si otevřenost vůči Božím darům a s ní spojenou svobodu od lpění na vlastních představách.

Pavel Pokorný

„My čekáme, kdy zavítáš“ aneb co očekává nový synodní kurátor

Je dobré, že naše funkční období začíná vstupem do adventu, kdy čekáme vzácného hosta a zpíváme (z dlouho očekávaného nového zpěvníku): „My čekáme, kdy zavítáš, tvůj příchod vyhlížíme.“ Hlavní výzvu vidím v tom, abychom nebyli ustaráni a unaveni péčí o církevní provoz. Především bychom si měli vyhradit čas a vedle správních záležitostí, které jsou naší povinností, se věnovat péči o společenství církve v celé šíři.

Pravda, většina úkolů synodní rady je správní a hospodářské povahy. Je dobré, že již více než tři desetiletí můžeme spravovat své záležitosti svobodně a samostatně. Jde jen o to, abychom „služebným věcem“ nevěnovali více pozornosti, než je třeba. V praktických záležitostech se můžeme a chceme učit od sesterských církví v zahraničí, ale také od neziskových organizací a dalších institucí občanské společnosti u nás doma.

Svobodné poměry a hospodářská samostatnost kladou rostoucí manažerské a administrativní nároky na faráře a na presbytery. Budeme se snažit uvolnit čas a kapacitu farářů pro to, k čemu jsou vzděláni a povoláni, ke kázání, vyučování a pastoraci. Zároveň chceme poskytnout kurátorům a presbyterům odborné zázemí. Synodní rada a ústřední církevní kancelář by měly být jako uzlový bod sítě spolupracovníků, odborníků v různých oblastech. Byl bych rád, kdyby se podařilo vytvořit systém podpory staršovstvům a seniorátním výborům. V době pandemie zjišťujeme, že řada administrativních záležitostí se dá vyřídit elektronicky. Přesunuli jsme se do virtuálního prostoru a tuto zkušenost můžeme zúročit v podpůrných, administrativních a organizačních aktivitách.

Těším se z toho, jak různorodí v synodní radě jsme. Máme různá obdarování a zkušenosti, můžeme si vzájemně radit a podporovat se. Byl bych rád, kdybychom se tohle naučili v celé církvi. Sounáležitost či solidarita, chcete-li, je velké téma pro naše sbory i pro synodní radu. Zní mi v hlavě další píseň: „V lásce, víře i naději jednotou se svatou skvějí, co kdy jedny potká zlého, želí všichni jako svého.“ Nejde jen o sdílené starosti. Vědět o tom, že se někde daří, může být silně povzbudivé. Pohled za hranice vlastního sboru či seniorátu, i mimo naši církev, může být inspirace pro ty, kteří si aktuálně nevědí rady.

Církev, to nejsou „jen“ naše sbory, ale široké společenství, kam patří střediska Diakonie, evangelické školy, všechna místa, kde slouží kaplani či dobrovolníci, věznice, nemocnice, azyly a stacionáře, všechna místa naděje, opírající se o víru a lásku. V nejširším slova smyslu jsou to ti, kdo hledají své místo a poslání v tomto světě, nezůstávají lhostejni k těm, kdo trpí nesvobodou, válkami a nepokoji, a hledají cesty, jak pomáhat. Leží mi na srdci podpora všem pečujícím, ať ve školách, zdravotnictví, sociálních službách, či v péči o věci veřejné, v politice. Mám naději, že se podaří najít cestu, jak podpořit stávající i vznikající školy Evangelické akademie.

Hlavně mějme radostné srdce a oči a uši otevřené pro potřebné mezi námi, aby společenství našich sborů byla otevřena všech příchozím. Nemáme vlastně v každém příchozím vidět vzácného hosta? Vzácný hosti, přijď již!

Jiří Schneider

Poradní odbor pro církevní hudbu

Synodní rada disponuje mnoha poradními odbory, které se zabývají různou, úzce specializovanou agendou. Protože poradních odborů je velké množství a není jednoduché se v nich zorientovat, připravili jsme cyklus, v jehož rámci se na jednotlivé poradní odbory zaměříme. Oslovili jsme zástupce konkrétního poradního odboru a položili mu následující otázky:
1. Představte prosím krátce váš poradní odbor.
2. Čím se aktuálně zabýváte?
3. Co vás těší, co se vám daří, a co vám naopak dělá největší starosti?
4. Jaké impulzy byste chtěli církvi předat do budoucna?

Tentokrát jsme oslovili Ladislava Moravetze, předsedu poradního odboru pro církevní hudbu (POCH).

1. Poradní odbor církevní hudby pracuje ve formacích v různých oblastech: a) vzdělávání laických církevních hudebníků na Semináři církevní hudby Evangelické akademie (SCHEA) s personálním obsazením stálých lektorů: Alena Jelínková, Daniela Eklová, Jiřina Dvořáková Marešová, Ester Moravetzová, Lukáš Vendl a Ladislav Moravetz

b) tvorba varhanního (klávesového) chorálníku k novému církevnímu zpěvníku v sestavě: Jakub Dvořáček, Daniela Eklová, Ester Moravetzová, Ondřej Maňák a Ladislav Moravetz (mezi členy tzv. chorálníkové pracovní skupiny patřili dříve také: Jiřina Dvořáková Marešová, Lukáš Vendl, Jiří Schneider a Vojtěch Esterle)

c) tvorba kytarového chorálníku pro nový církevní zpěvník v sestavě: Klára Hanychová, Petr Gallus, Jiří Bureš a Jiří Schneider

d) poradenství v oblasti organologie: Jan Esterle a Ladislav Moravetz.

2. Proces vzdělávání formou dálkového studia na SCHEA má ustálený řád, který byl zveřejněn v publikaci *Církev zpívající* (vyd. Kalich 2018). Od r. 2010 naše církev umožňuje zejména hudebním amatérům, kteří se ve sborech věnují dobrovolnické službě v pozici varhaníků nebo vedoucích pěveckých sborů, aby se přihlásili k přijímacím zkouškám na SCHEA, kde mohou své schopnosti rozvíjet pod dohledem profesionálních lektorů v oboru evangelická církevní hudba. Jde o tří-

Ladislav Moravetz

letý intenzivní výcvik v oblasti hry na varhany, liturgické varhanní hry, řízení sboru a sólového zpěvu, který je doplněn informacemi z oblasti hymnologie, dějin církevní hudby, hudební teorie a liturgiky. Po úspěšném zakončení studia synodní rada dotyčné povolává a vysílá do kantorské služby. Máme celkem 40 absolventů. Nyní studuje na SCHEA devět studentů. Termín dalších přijímacích zkoušek je 14. 4. 2022. Těšíme se na nové zájemce.

Před měsícem byla ukončena práce v obou chorálníkových komisích (klávesová i kytarová). Klávesová komise pracovala od r. 2015 na chorálníku nového Evangelického zpěvníku. Nejdříve bylo nutné doladit pracovní postupy (hodnocení existujících i nových doprovodů, tvorba doprovodů k novým písním, korek- ►

tury) a také se dohodnout na finální podobě nového chorálníku (viz notová ukázka). Museli jsme stanovit pravidla (vč. výjimek), která byla zapisována a aktualizována do tzv. manuálu. Všechny přijaté doprovody byly prakticky vyzkoušeny členy komise. O každém doprovodu se hlasovalo, revokace byly možné. Kytarová komise byla vůči klávesové komisi nezávislá. Nejenže mohla písně harmonicky jinak upravit, ale mohla zvolit jinou tóninu, která je pro kytarový doprovod jednodušší.

Členové POCH ve spolupráci s varhanářskými firmami jsou ochotni farním sborům poradit v záležitostech, týkajících se technického stavu varhan, eventuálně navrhnout jiná alternativní řešení, např. pořízení digitálních varhan / klavírů.

3. Těšíme se na nový zpěvník, jak v něm budeme postupně objevovat nové písně a jiné liturgické zpěvy, jako psalmodie, kánony aj. Jsme rádi, že v mnohých sborech jsou obdarovaní a pracovití muzikanti, kteří se k bohoslužbám pravidelně připravují, že je velký zájem o varhanní a sbormistrovské kurzy. Bylo by krásné, kdyby v každém sboru byl alespoň jeden varhaník. Co není, třeba může být. Je třeba stále hledat nové zájemce, zejména v mladé generaci. Také v této oblasti nabízíme poradenství.

4. S novým církevním zpěvníkem přichází bohatý repertoár. Vedle známých písní je celá řada nových písní a zpěvů, které nám mohou rozšířit horizont hudebně spirituálního vnímání. Jde o nové přístupy k hodnotám, související s životem víry různých lidí. Mohou to být originální výpovědi, které nás budou inspirovat. Buďme otevření a tolerantní, nechme se oslovit něčím novým. Nová píseň je zvláštní prostor, do kterého smíme zvídavě se zájmem vstupovat. Často je to ponoření nebo výlet do jiného světa, z kterého se pak vracíme obohaceni. Zpívejte Hospodinu píseň novou! S radostí a díkůvzdáním.

připravila ***Adéla Rozbořilová***

Členové POCH:
Jiřina Marešová Dvořáková, Jan Esterle, Ladislav Moravetz (předseda), Ester Moravetzová, Jiří Schneider (za SR), Lukáš Vendl

INSTALACE

Českobratrská církev evangelická má nové vedení

Synodní rada při slavnostních bohoslužbách nastoupila do úřadu

Při slavnostních bohoslužbách byla v sobotu 20. listopadu 2021 v brněnském chrámu J. A. Komenského uvedena do funkce nová synodní rada Českobratrské církve evangelické. Shromáždění provázela mimořádná opatření z důvodu přetrvávající pandemie COVID-19. Také proto bylo slavnostní setkání přenášeno i živě na youtubovém kanále E-cirkev.cz.

O složení synodní rady, která povede církev do roku 2027, bylo rozhodnuto již v květnu v rámci 3. zasedání 35. synodu v Praze. Pověření převzala z rukou předsednictva synodu v čele s Jiřím Gruberem.

Nově jmenovaní členové synodní rady přebírají správu v době, kdy církev prochází procesem přechodu na samofinancování. Desetiletí trvající

státní financování už neodráží současnou realitu rozmístění sborů a přináší nutnost reorganizace. Současně ale také nabízí velkou příležitost promýšlet věci nově a hledat nové důrazy a nová řešení a s tím i poznávat znovunabytou svobodu a odpovědnost. Právě tento úkol bude příštích šest let ležet také na bedrech synodní rady.

Šestičlenná synodní rada se z poloviny obměnila. Faráři Pavel Pokorný, Ondřej Titěra a laik Jiří Schneider působili už v té předchozí. K nim pro nadcházející funkční období přibyly nové tváře: farář Roman Mazur a dva laici – Jana Šarounová, která vystudovala speciální pedagogiku a je kurátorka sboru Praha-Vinohrady, a Simona Kopecká, právnička a výpomocná kazatelka ze Slezska.

Pavel Pokorný si pro své kázání zvolil evangelijní příběh o posedlé ženě. Zmínil přitom strach jako zásadní motiv, který je velmi aktuální v současnosti, vyzval ale také k naději. „Možná můžeme být tak trochu jako Ježíš. Možná můžeme být tak trochu jako ta žena. Anebo jsme (my, církev) možná jako její dcera? Zle posedlí. Čím? Zle posedlí svými strachy. Strachem z vlastní bezvýznamnosti. Strachem z nároku, který je na nás kladen a který považujeme za nárok Boží. Že musíme být dobří a schopni každého oslovit, získat pro Krista. Posedlí svým nepřiznaným mesiášstvím. Možná v sobě nosíme hořkost z jakési historické prohry evropského křesťanství. Na jedné straně zoufalství a na druhé straně namyšlenost? Na jedné straně bezmoc, na druhé pocit výlučnosti? Možná jsme tak trochu jako ta dcera. Zle posedlí. Pak potřebujeme někoho, kdo se za nás pomodlí. A někoho, kdo tu modlitbu vyslyší. Občas se to stává. Pro ty, kdo jsou ochromeni, je tohle příběh naděje."

Mario Fischer

Součástí slavnostních bohoslužeb byly také pozdravy zástupců české i zahraniční ekumeny. Právě zahraničních hostů přitom dorazilo méně a nastupující synodní radě vyřídili své gratulace prostřednictvím video pozdravů. Bohoslužeb se zúčastnili zástupci polských luteránů i polské reformované církve, prezidentka Evangelické reformované církve ve Švýcarsku Rita Famos, biskupové slovenských protestantských církví, ale také například zástupce Presbyterské církve v Koreji Jongsil Lee či Enno Haaks, generální tajemník organizace Gustav-Adolf-Werk, která funguje ve spolupráci s Evangelickou církví v Německu. Ze zástupců českých církví přijali pozvání zástupci římskokatolické církve, luteránských církví, Církve československé husitské či Církve bratrské.

Jménem České biskupské konference pozdravil nastupující synodní radu emeritní plzeňský biskup František Radkovský, který ocenil léty prověřenou spolupráci s představiteli Českobratrské církve evangelické. „Sleduji docela zblízka už 30 let službu synodních seniorů a synodních rad, s některý- ►

mi jsem pracoval docela pravidelně, například kolem výročí mistra Jana Husa. Také s nastupujícím synodním seniorem, bratrem Pavlem, jsme již spolupracovali a mohli se blíže poznat, za což jsem vděčný.“ Zdůraznil roli církví v současné společnosti, v níž se ukazuje trend vzrůstajícího počtu věřících. „Důležité je, co těmto lidem můžeme jako církve nabídnout,“ prohlásil emeritní biskup. „Pracujme a spolupracujme, jak nejlépe umíme, aby aktivních křesťanů přibývalo,“ dodal. Nepříliš otevřeně k mezináboženskému dialogu pak vyzněla Radkovského výzva – křesťané by se prý měli zasazovat o to, aby se Evropa nestala „muslimským světadílem“. Jako reálnou hrozbu vnímá možnost, že Evropa ztratí své „křesťanské kořeny“.

Nové složení synodní rady pro období 2021 až 2027

Pavel Pokorný, synodní senior
Pavel Pokorný (1960) byl v letech 2000–2021 farářem sboru v Praze-Střešovicích. Jeho předchozím působištěm byl Trutnov (1987–1999), kam nastoupil po studiích a po základní vojenské službě. Při svém ročním pobytu v USA se zaměřil na pastoraci. Působil též jako nemocniční kaplan pro mobilní hospic Cesta domů. Je ženatý, má čtyři děti.

Jiří Schneider, synodní kurátor
Jiří Schneider (1963) je bývalý ředitel Aspen Institute v Praze. Předtím působil v české diplomacii. Vystudoval geodezii a kartografii na ČVUT a religionistiku na University of Cambridge. Je ženatý, má tři děti.

Ondřej Titěra,
1. náměstek synodního seniora
Ondřej Titěra (1964) je od roku 2014 farářem sboru v Jablonci nad Nisou. Předtím působil jako farář v Miroslavi (1998–2014) a ve Vilémově u Golčova Jeníkova (1989–1998). Je ženatý, má čtyři děti.

Simona Kopecká,
1. náměstek synodního kurátora
Simona Kopecká (1969) vystudovala Justiční školu v Kroměříži a Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, obor evangelická teologie. Pracuje jako asistentka advokáta v advokátní kanceláři v Ostravě, předtím působila jako vyšší soudní úřednice. Je místokurátorka farního sboru ČCE v Opavě a výpomocná kazatelka. Je vdova, má dvě dospělé děti.

Roman Mazur,
2. náměstek synodního seniora
Roman Mazur (1974) působil jako farář v Ostravě (1996–2006) a od roku 2006 je farářem v Praze-Libni. Pro roky 2009–2021 byl dvakrát zvolen seniorem pražského seniorátu. Je ženatý, má tři děti.

Jana Šarounová,
2. náměstek synodního kurátora
Jana Šarounová (1964) pracuje jako speciální pedagožka-logopedka a zástupkyně ředitelky ve školském poradenském zařízení pro děti a mládež s vadami řeči. Od roku 2004 je kurátorka sboru v Praze-Vinohradech a působila také v církevní pastýřské radě. Je vdaná, má dvě dospělé děti.

Ze zahraničních hostů promluvil Mario Fischer, generální tajemník Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE). „Je vždy

synodní rada 2021-2027

potěšení být host Českobratrské církve evangelické. Vaše církev v mnoha ohledech ukazuje, že lze snadno skloubit významnou historickou tradici a živý, pro dnešní svět otevřený církevní život," prohlásil. Ve svém projevu dále přislíbil přetrvávající podporu církve ze strany ekumenických partnerů, s nimiž ČCE pojí velmi dobré vztahy. „Při tom všem, co vás v nadcházejících letech čeká, vás mohu ujistit: Nejste sami. Patříte k různým společenstvím: k Světovému společenství reformovaných církví, Světovému luterskému svazu a Společenství evangelických církví v Evropě. Máte spolehlivé partnerské církve. Doprovázíme vás v modlitbách a jsme vám k dispozici pro rozhovor – ať už při formálních setkáních, nebo prostřednictvím neformálních osobních kontaktů. Jménem přítomných ekumenických partnerů i jménem těch, kteří se omluvili, vám přeji moudrost, radost, rozvahu a dostatek humoru a lehkosti k zodpovědnému úkolu, který je před vámi."

Bohoslužby zakončila přímluvná modlitba, kterou společně pronesli Jiří Schneider a Jana Šarounová.

Adéla Rozbořilová

ZAPOMENUTÝ OSUD ROMSKÉHO EVANGELÍKA

Sázení památné lípy ve Sněžném

Po stopách partyzána Josefa Serinka

Na státní svátek 28. 10. 2021 jsme se sešli ve Sněžném, abychom zasadili lípu na památku romského partyzána a evangelíka Josefa Serinka. Myšlenka se zrodila v hlavách Ondřeje Lišky, bývalého ministra školství, a Mikuláše Vymětala, evangelického faráře pro menšiny. Myšlenka si ale získala nakonec přízeň i sněženského staršovstva, které dalo k dispozici místo na zahradě u kostela, a také u mnoha lidí, kteří pomáhali s organizací nebo jen přijeli, aby se s touto ne všeobecně známou postavou z novodobé historie seznámili.

Pro mě jakožto bývalého zdejšího faráře a pro mou ženu bylo neobyčejně silné se opět setkat s lidmi, které jsme delší čas neviděli, navštívit místa, která jsme za svého působení vůbec nenavštívili, a obohatit se o působivý příběh, který jsme neznali. Velkým zdrojem inspirace byla pro účastníky i pro organizátory obsáhlá publikace *Česká cikánská rapsodie* z pera Jana Tesaře. Ten sepsal tuto knihu již mezi roky 1963–1964, avšak nemohla vyjít. Po létech se k ní vrátil, přepracoval ji a doplnil dalšími poznatky. Kniha vyšla v roce 2016. Zatímco pro leckoho z nás, kteří jsme prošli komunistickými školami, jsou partyzáni něčím podezřelým a spojeným s nastupující totalitou, na příběhu Josefa Serinka lze sledovat linii jinou. Veřejnosti je známa spíš neblahá akce v Přibyslavi, kde byli na ►

odplatu za zastřelení generála Vojtěcha Luži zabiti čtyři četníci. Předtím ale organizoval Josef Serinek partyzánský oddíl na Vysočině v okolí

Sněžného, Daňkovic, Krásného a Spělkova či Telecího. Oddíl čítal kolem třiceti mužů, prošlo jím ale zhruba pětkrát více osob a dával naději těm, kdo se museli ukrývat před nacisty. Dnes se jen obtížně chápe, jak těžký život to musel být, jak náročné bylo pobývání v různých zemljankách, které jsou dodnes k nalezení, pokud víte, kde hledat. A málokdo ví, že různá drobná odbojová činnost omezovala vliv okupantů a napomáhala k uchování odporu mezi obyvateli, případně zachraňovala životy lidem na útěku.

K partyzánství se Serinek dostal jako člověk, který žil na okraji společnosti. Neměl snadné dětství, krátce po narození osiřel a vychovávala ho sestra maminky. Když se pak postavil na vlastní nohy, měl práci a rodinu, manželku a pět dětí, přišla druhá světová válka. Byli posláni do koncentračního tábora v Letech u Písku, odkud se Josefu Serinkovi podařilo utéct, rodina tam ale zůstala. Mylně předpokládal, že se mu podaří ji časem osvobodit; někteří byli deportováni a skončili v plynových komorách v Osvětimi, jiné dohnala epidemie tyfu ještě v Letech. Po válce založil Josef Serinek novou rodinu ve Svitavách a měl tři děti. K rozhovorům s Janem Tesařem se příliš neměl, domníval se nejprve, že jde o nějakého „špicla“, který se z něho bude snažit vytáhnout citlivé informace z doby odboje. K vyprávění ho nakonec přiměla sousedka židovského původu, která přežila holokaust. Ani potom ale nebyl vůči rodině o své partyzánské minulosti příliš sdílný. Důvody nejistoty možná hledejme i v události, která se stala dávno po jeho smrti. Když totiž konečně trilogie *Česká cikánská rapsodie* vyšla, vznikla i iniciativa za zasazení památného stromu. I tehdy u toho byl Ondřej Liška. Semenáček svatováclavského dubu byl zasazen nad Spělkovem, ale po dvou letech zmizel i s kamenem s pamětním nápisem. Nebylo snadné být Rom za první republiky, v době okupace, v časech komunistické totality a není to snadné ani dnes.

Josef Serinek (1900-1974)

Vzpomínat v čase výročí vzniku republiky na významné postavy historie mi dává dobrý smysl. A zvlášť tehdy, když těmito významnými postavami jsou postavy lidsky drobné, jako byl Josef Serinek. Ukazuje se, že si člověk může zachovat rovnou páteř i v době války, v době totality, v době jakkoli nepřejné. Jeho příklad tak bude předán pro další generace i zasazením památného stromu, ke kterému časem jistě přibude vhodná cedulka s informací. Strom sám bude také pozoruhodnou vzpomínkou na časy dávné. Jde o odnož Masarykovy lípy z Plečnikovy vinice

Pražského hradu. Skvěle tedy propojuje vznik republiky, činnost prvního prezidenta Masaryka, jehož socha ostatně ve Sněžném přečkala i dobu totality, a další pohnuté osudy naší země.

Den byl ovšem velkým zážitkem i díky skvělé přípravě ze strany organizátorů. Byla připravena nejen lípa k sázení a důstojné zahájení v evangelickém kostele ve Sněžném za účasti farářky Martiny Kadlecové a dalších místních evangelíků, ale také trasa cesty, která vedla ze Sněžného přes Buchtův kopec do Krásného, kde jsme se mohli občerstvit v místním hostinci díky službě obětavých přátel. Pokračovali jsme kolem zemljanek, v nichž se Serinek ukrýval, až do Telecího. Během cesty se Ondřej Liška s Mikulášem Vymětalem střídali ve čtení z Tesařovy knihy, Serinkův vnuk Zdeněk hovořil s putujícími a nakonec jsme vše uzavřeli na faře v Telecím, kde působila za války Rada tří. Čtení a vzpomínání se zde ujal telecký farář Jan Hrudka a zajímavé písně interpretoval poličský farář Jiří Tengler. Odtud nás autobus odvezl zpět do Sněžného, kde měla většina svá auta. To už se mohutně smrákalo, ale všichni jsme odjížděli s pocitem smysluplně prožitého dne, obohaceni o nové vjemy, o nová setkání a s nadějí, že se v každé době dá žít čestně a správně.

Michal Vogl

OSOBNOST EVANGELICKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY

František Žilka (1. 7. 1871 – 9. 2. 1944)

Z rolnické chalupy za děkanskou katedru

Od jeho narození letos uplynulo 150 let. Narodil se jako nejstarší syn rolníka Jana Žilky v Dolních Rozsíčkách, které náležely do reformovaného sboru v Novém Městě na Moravě. Jeho maminka Marie byla z Blažkova, rozená také Žilková. František navštěvoval nejdříve církevní školu v Blažkově a potom ho rodiče na radu seniora Fleischera poslali studovat na české gymnázium do Brna. Během studia, v jeho dvanácti letech, mu zemřel otec a o hospodářství se starala matka s mladším synem. František Žilka si práce svého mladšího bratra velice vážil.

Po ukončení gymnázia (v roce 1890) odešel studovat do Vídně teologii, později studoval i v Halle, Edinburghu a Lausanne. Získal velký teologický rozhled a stal se nejvýraznějším českým představitelem liberální teologie. Ordinován byl v roce 1896 superintendentem J. E. Szalatnaym a pak působil ve sborech v Čáslavi, Táboře a nakonec v Mělníku. V té době byl také náměstek superintendenta české reformované církve. Měl velký rozhled nejen v teologii, ale také ve filosofii a historii. Je autor mnoha knih (např. *František Palacký, Jan Hus, Jan Kalvín, Dějiny světových náboženství, Dějiny novozákonní*

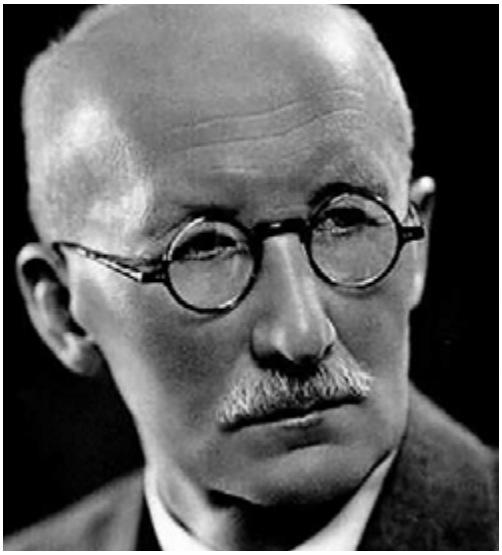

doby, Naše křesťanství, Ježíš Kristus I-II aj.). Mimo vlastní autorské práce překládal ze starořečtiny, ►

němčiny a angličtiny. V letech 1922–1941 působil jako redaktor časopisu Kalich. Jeho nejznámějším dílem se stal překlad Nového zákona do soudobé češtiny, který vyšel poprvé v roce 1933.

V roce 1919 byl povolán na Husovu československou evangelickou fakultu bohosloveckou, kde se stal prvním profesorem Nového zákona. Do čela fakulty jako děkan byl zvolen pětkrát. Často zastupoval fakultu i církev na různých mezinárodních konferencích. Za svou činnost dostal čestné doktoráty v Montpellier, Paříži, Edinburghu a Rize. Dostal také vysoké francouzské vyznamenání Řád čestné legie.

Velkou oporou v životě mu byla manželka Marie, rozená Neumanová, z Mělníka. Ta zemřela v dost neutěšených finančních podmínkách u příbuzných v Brně v roce 1967.

Ladislav Žilka

GENERACE

Odešel moudrý kazatel, biblista a svědek víry

Jindřich Slabý (1930–2021)

Jindřich Slabý se narodil 10. ledna léta Páně 1930 v Praze do věřící evangelické rodiny. Jeho rodiče se záhy odstěhovali do Brna, kde Jindřich strávil dětský a jinošský věk. Po složení maturity odešel do Prahy na tehdejší Husovu československou evangelickou bohosloveckou fakultu, kterou absolvoval na podzim roku 1953. Poté nastoupil na vojenskou základní službu v Jihlavě.

Nejprve ho jeho duchovenská práce jako seniorátního vikáře přivedla na podzim roku 1955 do sboru ČCE v Teplicích. Po vikariátu nastoupil roku 1958 jako farář ve sboru ČCE v Kralovicích u Rakovníka, kde setrval sedm let, dalších pět let sloužil jako farář ve sboru v Krabčicích pod Řípem. V adventu roku 1969 přijal místo faráře ve sboru v Břeclavi, kde pracoval až do roku 1988. Téhož roku byl zvolen farářem v sousedním sboru v Hodoníně, kde působil do roku 1996.

Poté, po dobu jednoho roku, zastupoval profesora Petra Pokorného na Evangelické teologické fakultě Karlovy univerzity na katedře Nového zákona, odkud ho povolala Bratrská jednota baptistů na svoji Vyšší odbornou školu sociální a teologickou Dorkas v Olomouci jako učitele biblistiky. Zde strávil plodných 15 let, načež byl v roce 2009 na jeden a půl roku znovu zvolen na místo faráře sboru ČCE v Hodoníně. Bratr Jindřich Slabý rovněž léta spolupracoval jako

překladatel s nakladatelstvím Vyšehrad. Za překlad knihy německého autora Kurta Schuberta *Židovské náboženství v proměnách věků* obdržel

v roce 1996 prestižní cenu tohoto nakladatelství. Jindřich Slabý byl rovněž skvělý znalec novozákonní řečtiny, takže se v letech 1978–1984 podílel na ekumenickém překladu Nového zákona, který je uznáván všemi křesťanskými církvemi v České republice.

Bratr Jindřich Slabý byl erudovaný a moudrý kazatel, který téměř do poslední chvíle stával na kazatelnách různých sborů, nejenom Českobratrské církve evangelické. V posledních letech nejčastěji chodil do hodonínského sboru, jehož byl členem.

Chtěl bych Jindřichovi upřímně poděkovat za jeho dlouholetou službu pro hodonínský sbor i pro celou církev. Budu na něho vzpomínat jako na člověka, který byl věrný Kristovu evangeliu a stál v jeho službě až do poslední chvíle. Navzdory smutku a bolesti z jeho odchodu jsou na místě jen slova díků Pánu Bohu – za vše, co Jindřich vykonal pro sborová společenství v Kralovicích u Rakovníka, Krabčicích pod Řípem, Břeclavi a Hodoníně i všude jinde, kam na své ekumenické cestě zavítal. Byl výtečný kazatel, jak dokládá výňatek z adventního kázání, který nejvíce vystihuje erudovaný, poutavý a zároveň břitký styl jeho teologického myšlení: „Písmo svaté svědčí o tom, že čas milosti, čas zvoucí, otevřené láskyplné náruče Boží, nebude trvat věčně. To je třeba hluboce povážit a je třeba to i zvěstovat. Církev ve snaze neodradit tento svět si zvykla zatajovat slovo o hněvu, soudu a trestu Božím. O tom, že Syn Boží přijde opět se slávou soudit živé i mrtvé. Dnes však ještě trvá čas milosti. Dnes ještě i do sebevražedné lidské vzpoury, i ve svém hněvu, připomíná Bůh, že dal svého Syna. Dnes ještě platí amnestie pro všechny rebely, kteří rozpoznají v Božím Králi svého největšího Přítele a opětují jeho lásku.‚Líbejte Syna.‘ Ne tak, jako když pes líže karabáč, kterého se bojí. ‚Líbat Syna‘ je celoživotní postoj, založený na vzájemné lásce Boha a člověka. ‚My milujeme, protože Bůh napřed miloval nás.‘“ (1J 4,19). Jen v Ježíšových loktech je život, radost a pokoj. Mimo jeho otcovskou náruč končí každá lidská cesta v zahynutí a pod Božím hněvem. A proto platí: „Blaze všem, kteří se k němu utíkají.“ Amen.

Bratr Jindřich Slabý spočinul v Boží otcovské náruči v pondělí 15. 11. 2021.

Pavel Šebesta a členové FS ČCE Hodonín

GENERACE

Knihař srdcem

Vzpomínka na Josefa Brchaně, dlouholetého kurátora v Jindřichově Hradci

15. 10. 2021 zemřel knihař Josef Brchaň, mladší bratr faráře Pravdomila Brchaně. Rozloučili jsme se s ním 22. 10. v evangelickém kostele v Jindřichově Hradci.

Dlouholetý presbyter farního sboru ČCE v Jindřichově Hradci zde působil v letech 1987 až 2005 i jako kurátor. Byl také člen seniorátního výboru Jihočeského seniorátu a delegát na synodech Českobratrské církve evangelické.

Josef Brchaň se narodil 15. března roku 1931 do rodiny knihaře v Jindřichově Hradci, ale kořeny jeho rodu jsou v obci Zahrádky. Tam Brchaňovi a jejich příbuzní Kolmanovi patřili ke statečným evangelíkům, kteří svou víru projevovali odvážně nejen v dobách po staletí trvající náboženské nesvobody, ale také např. během 2. světové války, kdy po dva roky ukrývali ve svém domě židovského uprchlíka. ►

Brchaňovi měli vždy na prvním místě svou víru v jediného Boha a patřili k těm, kteří ji i v těžkých dobách aktivně projevovali. Proto už při stavbě rodinného domu v Bezručově ulici tatínek Brchaň počítal s prostorem, kde by se mohli scházet členové „Snahy“, spolku opravdových křesťanů ke svým schůzkám nad rámec tradičních bohoslužeb. Ve Snaze se konaly nejen bohoslužby, biblické hodiny a modlitební setkání, ale také hudební vystoupení a vzdělávací akce, hlavně přednášky z historie a biblistiky nebo i setkání s kazateli a evangelizátory z jiných zemí a míst. V takovém prostředí Josef Brchaň vyrůstal; v úctě k písmáctví a k české historii, v lásce k duchovním písním a v důvěře, že dobrý Hospodin se o své věrné vždy postará.

Zeptáte-li se kohokoliv ze starších Hradečáků na knihaře, všichni vám okamžitě řeknou jméno Josef Brchaň. Knihařině věnoval takřka celý svůj život. Už během základní školy se s tímto řemeslem pomalu seznamoval u svého otce, který hodně spolupracoval s Landfrasovou tiskárnou. Knihařině se Josef vyučil u knihaře Jaroslava Doležala v Praze a další poznatky získával v kurzech grafické školy u profesorů Hakla a Brože. Své znalosti zúročil při práci v knihařské dílně i ve vlastních uměleckých vazbách. Pro své umělecké vazby, které jsme mohli shlédnout na mnoha výstavách, si často vybíral tituly, ke kterým měl hluboký vztah. Na prvním místě to byly Bible, ale také zpěvníky, díla evangelických autorů, knihy s regionální tematikou, oblíbená beletrie a próza. Ale s láskou a vděčností budou na knihaře Josefa Brchně vzpomínat také studenti, kterým vázal diplomové práce. Do jindřichohradeckého knihařství přicházeli a přijížděli lidé ze širokého okolí, protože se vždy setkali s profesionalitou a laskavým jednáním. A některé knihy vázal Josef Brchaň zvláště rád. Mnozí z nás máme doma Bibli, zpěvník nebo jinou knihu z jeho dílny, často s osobním monogramem či věnováním. Nádherně vázaná Bible patří také do vlastnictví evangelického sboru v Jindřichově Hradci a při bohoslužbách se užívají zpěvníky ve vazbě, kterou nenajdete nikde jinde. Je totiž z knihařské dílny Josefa Brchaně.

Josef Brchaň byl milovník kultury v nejširším slova smyslu. V závěru letošního října jsme si připomněli 100 let od založení Klubu filatelistů v J. H., jehož se stal Josef také členem. Aktivně se podílel na sběratelské činnosti i na pořádání filatelistických výstav. Rád spolupracoval a přátelil se s významnými umělci našeho regionu; s paní Teinitzerovou, panem Holubem, s návrhářem tapiserií p. Mülerem a dalšími. Měl hluboký vztah k židovské kultuře a vzpomínat na něj budou také v pěveckém sboru Smetana a YMCA – Jakoubek, kde patřil do basové sekce.

V evangelickém sboru budeme vzpomínat především na jeho modlitby. I když se Josef Brchaň pro nemoc už nemohl pravidelně účastnit sborového života, vždy myslel na šíření evangelia a na všechny, kdo potřebují Boží blízkost a Boží pomoc.

při rozloučení pronesl ***Jan Blažek,***
tč. nemocniční kaplan

ROZHOVOR

Kdo komu pomáhá?

S Janem Soběslavským o tom, co Diakonii čeká v nejbližších třech letech

Když jde o byznys, podniky své plány tají před konkurencí. V Diakonii ale o byznys nejde. Diakonie je veřejná služba zřizovaná církví a s širokým okruhem podporovatelů. „A tak si myslím, že je na místě pravidelně informovat, kam směřujeme," říká ředitel Diakonie ČCE Jan Soběslavský. To směřování formuluje nový strategický plán. Tentokrát se nedá shrnout jen do jednoduchých, dosažitelných cílů. Počítá také s širokou a dost napínavou diskusí. I proto je důležité o něm mluvit.

Poslední strategický plán byl orientován hodně prakticky, třeba na zlepšení personalistiky v Diakonii. Teď se v něm ale objevují témata vyloženě filosofická.

Jak se v něm ocitla?

Praktická témata samozřejmě neopouštíme. Shodli jsme se například, že se musíme naučit lépe pečovat o budovy, které Diakonie vlastní. Někde to zvládají skvěle, někde to ovšem pokulhává. A pak bych chtěl zdůraznit, že ani minulý strategický plán, který už jsme naplnili, nebyl zaměřen jenom ryze prakticky. Vždyť jeho součástí byly diakonické hodnoty. Pro připomenutí – jde o milosrdenství, fortelnost, společenství a naději. Cílem bylo, aby se s nimi seznámili doslova všichni pracovníci Diakonie, což se povedlo. Protože jsou diakonické hodnoty formulovány záměrně nekonvenčně, vedou k otázkám. Zjednodušeně řečeno už víme, že máme k druhým přistupovat s milosrdenstvím. A začínáme se ptát, no jo, ale co vlastně to milosrdenství znamená? V následujícím období chceme toto tázání podpořit a zarámovat diskusí o jedné otázce, která podle mě stojí nad tím a ve které se všechno další tázání spojuje.

A ta otázka zní?

Kdo je člověk? Já vím, že na rozdíl třeba od vyrovnaného rozpočtu se to jeví jako strašně abstraktní téma, ale veškerá práce Diakonie podle mého k němu směřuje. V Diakonii pomáhají lidé lidem. A je potřeba vyjasňovat představu o tom, kdo komu vlastně pomáhá a k čemu.

Neměla by mít Diakonie takové otázky dávno zodpovězeny?

Tak by se také dalo uvažovat, ale je to po mém soudu trochu zavádějící způsob. Osobně jsem přesvědčen o tom, že otázku, kdo je člověk, si lidstvo musí stále znovu vyjasňovat. Nelze dojít k definitivní odpovědi, abychom si mohli říct – už víme, můžeme jít dál. Vždyť jak nám pohled na to, kdo je vlastně člověk, mění třeba jenom pokrok ve vědě. Převedu to na konkrétní příklad. Diakonie provozuje domovy pro seniory. Říkáme lidem – pojďte k nám, pomůžeme vám, abyste důstojně a krásně prožili závěr života. Co to ale znamená? Znamená to stoprocentní servis, úzkostlivou čistotu a kalorickou stravu, vypočítanou přesně podle lidského genomu? Nebo je důležitější cítit se jako doma, k čemuž patří i trocha nepořádku a improvizace? To ►

je jenom malá ukázka toho, o čem máme vést rozhovor. Myslím, že bude dost napínavý, protože se týká nejhlubších témat na poli filosofie, biologie, teologie, psychologie. Jde v něm o to, že pomoc člověku má i rozměr, na který se zapomíná. Řekněme rozměr duchovně-spirituální.

Zapomínalo se na něj i v Diakonii? To by bylo zvláštní, když se jedná o organizaci zřizovanou církví. U její obnovy před třiceti lety stála přece řada farářů.

Myslím, že vyloženě nezapomínalo. Ale musel uzrát čas, aby o tomhle rozměru bylo možné vést soustředěný rozhovor.

Jak to?

Nevím, jak to bylo dříve, ale když jsem do Diakonie v roce 2000 přišel, pozoroval jsem kolem tohoto tématu jistou rozpačitost. Asi to bylo dáno tím, že Diakonii tvořily skupiny s různým přístupem ke spiritualitě a těžko hledaly společnou řeč. Na jednu stranu lidé s velmi silně prožívanou osobní zbožností. Na druhé straně faráři, kterým se říká liberální, ale v zásadě se těžko dají nacpat do nějaké škatulky. Pak lidé z jiných církví, než je ta naše Českobratrská evangelická. Pak také manažeři – a patřili mezi ně i evangelíci – kterým téma spirituality asociovalo zbožné tlachání, na které byli alergičtí. Nakonec též lidé, kteří stojí úplně mimo jakékoliv církve, často s malým ponětím o křesťanství. Ono to asi chtělo nějaký čas, aby se všechny tyto skupiny navzájem poznaly, zvykly si na sebe, a obrousily se tak nejostřejší hroty. Také bylo potřeba odvést nějakou práci. Zformulovat diakonické hodnoty a uvést je ve známost. Shodnout se na rámcové představě o tom, jak by měla moderní duchovně-spirituální péče vypadat; že má například respektovat člověka takového, jaký je, nic mu nevnucovat. S ohledem na všechny možné skupiny v Diakonii duchovně-spirituální péče stále představuje těžké téma. Myslím si ale, že už jsme dnes v takové formě, že nás nezavalí. Máme už první dvě kaplanky, Radku Včelnou a Julianu Hamari. Jejich úkolem je zavést v Diakonii kaplanskou službu. Za tři roky chceme mít kaplanů sedm.

Co bude jejich hlavním úkolem?

Diakonie pomáhá lidem, kteří jsou v nějaké nouzi. Buď kvůli stáří, když člověka opouští jeho tělesná schránka, je čím dál víc závislý na pomoci a naléhavě přemýšlí o tom, co se děje s jeho důstojností.

Nebo pracujeme s lidmi s postižením, kteří jsou z nejrůznějších důvodů stigmatizováni. Našimi klienty jsou i lidé, kteří v životě něco zpackali a dostali se na blbou cestu. Ve všech těchto případech se jaksi naléhavěji zpřítomňuje otázka po smyslu lidského života a jde obzvlášť na dřeň. A právě v takových situacích mají naši kaplani nabízet podporu. Nejen pro samotné klienty, ale i pro jejich rodinné příslušníky a také pro zaměstnance Diakonie.

To jsou tedy kaplani. Počítá se ještě s někým dalším?

Naší ambicí je vymezit tři nejdůležitější oblasti pomoci lidem a nalézt pro ně v Diakonii experty, schopné o nich promlouvat ve veřejném prostoru, aby zkušenosti Diakonie veřejnou debatu zřetelně obohacovaly. Pravděpodobně se zaměříme hlavně na témata seniorů, lidí se zdravotním handicapem a lidí na okraji společnosti.

Bude to teď možná trochu nenáležité, ale pojďme uzavřít něčím hodně přízemním. Na začátku rozhovoru jste zmiňoval, že součástí nového strategického plánu je větší pozornost, která se má věnovat péči o budovy. Proč?

Když dnes přijdu do paneláku, kde jsem vyrůstal, dům má novou omítku, výtah, většina bytů má nová jádra. Jedná se o skoro úplně nový dům. A Diakonie vlastní také budovy, z nichž na některé skoro 30 let nikdo pořádně nesáhl. To má myslím Diakonie společné s církví: Najde se v ní větší množství lidí, pro které je dimenze majetku jaksi nedůležitá. Přitom my zveme lidi, aby u nás žili. Když už tu sebedůvěru máme, musí mít i to místo, kam zveme, nějakou úroveň. Nejde o zlaté kliky na dveřích, ale aby u nás lidem bylo hezky, jako doma.

Adam Šůra, *foto: Diakonie ČCE*

PROJEKTY

Náročná výzva pro Diakonii Praha

Devíti dospělým s těžkou formou autismu poskytne Diakonie Praha nový celoroční domov

Tomáš se neobejde bez rituálů, lpí na jejich dodržování. Už od probuzení neúprosně vyžaduje, aby se všechny ranní činnosti odehrávaly v přesném sledu, a přitom zvolna. Popohánět Tomáše rodiče nemůžou. Čím víc se na něj totiž spěchá, tím je pomalejší nebo se také zastaví úplně.

Časově nejnáročnější je snídaně. Tomáš vyžaduje dlouhé menu několika chodů, též podávaných v neměnném pořadí. Jednotlivé porce musí rodiče připravit v co nejmenších dávkách, aby se jejich syn nepřejídal. Časově tak snídaně zabere jednu až dvě hodiny. A to den teprve začíná.

Čtrnáctiletý Tomáš má těžší formu autismu. Péče o něj zabírá rodičům všechen volný čas. Má to i dost náročné podoby, třeba když syn z neznámého důvodu válí sudy po chodníku a každému, kdo se ho v tom pokusí zastavit, uštědří pořádný kopanec. Ani tři lidé mu v tom nedovedli zabránit, pral se jako o život. Tomášovi rodiče v tom naštěstí nejsou sami. Když byly jejich synovi tři roky a poprvé se začal projevovat jeho handicap, pomohla služba rané péče Diakonie. Tomáš také navštěvuje speciální školu. A od ledna letošního roku zůstává přes týden ve stacionáři. S rodiči tráví víkendy a svátky.

Diakonie jako průkopník

Sehnat pro člověka s autismem zázemí mimo jeho vlastní rodinu je nesmírně obtížné. Své o tom ví například paní Blanka, maminka dnes už dospělé Markéty. Oslovila 27 zařízení v Praze a Středočeském kraji s dotazem, zda by její dceru přijali. Sedmadvacetkrát byla odmítnuta. Jen díky neústupné vytrvalosti nakonec získala pro Markétu odpovídající službu. Bohužel, stále se jedná o výjimku. Jak vyplývá například ze statistik Ministerstva práce a sociálních věcí, pobytových sociálních služeb pro lidi s autismem je u nás nedostatek. Zvláště tam, kde má dítě těžší formu tohoto postižení, rodiny většinou žijí ve vysilujícím režimu bez naděje na změnu. A i ti z mála šťastných rodičů, kteří našli alespoň nějakou pomoc, hledí do budoucnosti s nejistotou. Co až tady nebudou? Kdo se jejich milovaného dítěte ujme natrvalo? ►

V trvalé péči o lidi s těžší formou autismu patří Diakonie v České republice k průkopníkům. Jedním takovým zařízením je domov Radost v Merklíně u Plzně, který poskytuje tuto službu už spoustu let.

A nyní se přidá i Diakonie Praha. V budově bývalé sídlištní školky v pražských Stodůlkách funguje speciální škola, stacionáře a odlehčovací služba. A právě teď, do dvou let, tu vznikne moderní domov pro dospělé s těžší formou autismu, kteří potřebují individuální, intenzivní, a hlavně neustálou péči. Tu bude proškolený personál poskytovat 365 dní v roce 24 hodin denně.

Budova nyní prochází velkou dostavbou. Patronkami náročného projektu se staly herečka Mahulena Bočanová a modelka Kateřina Sokolová. Obě moc dobře vědí, co autismus obnáší. Dcera Mahuleny i bratr Kateřiny mají diagnostikovanou poruchu autistického spektra.

Skutečný domov

V novém domově bude pět jednolůžkových a dva dvoulůžkové pokoje, společenská místnost s kuchyní, aktivizační místnost a koupelny. Celý prostor bude bezbariérový a je koncipován tak, aby co nejvíce připomínal skutečný domov. Magistrát hlavního města Prahy slíbil podpořit budoucí, finančně nákladný provoz. Péče o lidi s těžšími podobami autismu je totiž pro personál opravdu velmi náročná. Jeden pečující se zvládne postarat o dva až tři klienty, v těch nejnáročnějších případech dokonce jen o jednoho. Samotnou stavbu domova ze dvou třetin zaplatí formou dotace Ministerstvo práce a sociálních věcí.

I tak nyní čelí Diakonie Praha náročné výzvě, jak sehnat zbývající třetinu z celkových 20 milionů, které jsou na dokončení domova potřeba. Bez pomoci dárců to nepůjde. Dobrou zprávou ovšem je, že pomůže i ten nejmenší finanční dar. Diakonii se totiž podařilo sehnat velkorysého partnera, který je ochoten každou darovanou částku, zaslanou do 10. prosince, zdvojit. Kdo tedy pošle stovku, jakoby posílal stovky dvě.

Když se má paní Kateřina, maminka čtrnáctiletého Tomáše, zamyslet nad tím, co jí náročná zkušenost s autismem přinesla, neváhá s odpovědí: „Díky zdravotnímu postižení Toma jsme získali velký dar – poznali jsme ryzí a kvalitní lidi, kteří mají srdce na pravém místě. Takoví lidé, kteří se pohybují kolem postižených, dělají svou práci v plném nasazení s pokorou a láskou, a dokážou nejen vyslechnout, poradit, ale i ve správný čas správně pomoct. Měli jsme tu čest poznat úžasné lidi jak z oblasti sociální péče, tak z oblasti školství, měli jsme štěstí i na lékaře. Takoví lidé si zaslouží velkou úctu a poděkování.“

Adam Šůra, *foto: Jan Kolský, Diakonie ČCE*

ČTVRTMILION PRO UKRAJINSKÉ DĚTI

Diakonická sbírka přispěla na rekonstrukci Otcova domu

Loni touto dobou Diakonie zvala ke sledování ekumenických bohoslužeb, které měly za cíl podpořit sbírku pro organizaci Otcův dům na Ukrajině. Pro Otcův dům shromažďovala Diakonie peníze celý loňský podzim a také na jaře letošního roku. Kromě sbírky a bohoslužeb uspořádala i aukci obrazů a ve spolupráci s TV Noe vytvořila krátký dokument *Cesta za Otcovým domem*, díky kterému pro sbírku získala další dárce.

Částka, kterou Diakonie ČCE odeslala do Otcova domu, dosáhla 265 817 Kč.

Organizace tyto peníze využila na rekonstrukci hlavní budovy, která slouží pro pěstounské rodiny, jsou v ní učebny speciální školy a také prostory pro sociální pracovníky, psychoterapeutická poradna a další.

Letos v září byla ředitelka Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE Kristina Ambrožová v Otcově domě na návštěvě a natočila pro vás odtud krátké video.

Rekonstrukce bude hotova do Vánoc, kdy se děti z Otcova domu do nově opravených prostor vrátí. Právě probíhá instalace topení.

V září loňského roku jsme vás žádali o prostředky na odkup pozemku s bývalým vojenským objektem, který Otcův dům v budoucnu plánuje přestavět na nové vzdělávací a komunitní centrum. První krok byl splněn – také díky sbírkám dalších mezinárodních organizací, které Otcův dům podporují, se pozemek podařilo odkoupit.

Příběhu Otcova domu jsme se blíže věnovali v zářijovém Českém bratru.

Hof, diakoniespolu.cz

SLOVO

přímluvy za pronásledované
(Červená středa v Ústřední církevní kanceláři 24. 11. , Praha), foto: ARo

Jakého jsme ducha?

Přijde čas, kdy se začneme znovu propojovat

Otevřený dopis Českobratrské církvi evangelické z Ústeckého seniorátu (ČB 7+8/2021) byl začátek nebo prostředek diskuse, ale zcela jistě ne její konec. Do jednání na nočních online konferencích už jsou zapojeni lidé z několika seniorátů. Jsme rádi, že na takové starosti a s černým nočním humorem nejsme sami. A tak se na stránkách Českého bratra chceme i s vámi v následujících měsících podělit o to, co děláme a o čem přemýšlíme, protože cítíme, že se to týká nás všech.

„Jakého jsme ducha?", ptal se v debatě SPEKu před volbou nové synodní rady Pavel Pokorný, když nastiňoval, jaké impulzy by chtěl do církve vysílat (i v souvislosti s jejím financováním). Jedna část odpovědi by měla vypadat takto: Jako ČCE jsme ducha presbyterně-synodního. Jde o klíčový aspekt života církve a zkusme jej rozvést ve vztahu k současným debatám ohledně restrukturalizace církve a přechodu k samofinancování.

Mnohé malé a střední sbory v ČCE se vzhledem k prudce se zvyšujícím odvodům do personálního fondu obávají o svou budoucnost (resp. o to, jestli budou mít svého faráře). Položme si tuto otázku: Je projev strachu, tedy slabé víry se o něco takového starat? Nejsou obavy lidí o budoucnost, a právě i tu finanční, v menších a středních sborech projev „ducha otroctví", v němž člověk strachu propadá (viz Ř 8,15)? Nebo jinak: Jsou vždy obavy o vlastní budoucnost, i tu finanční, projev tohoto ducha? A je i personální skromnost, finanční nevýkonnost projev – řekněme – bázlivého ducha, malé víry?

Nemáme podle Ježíše nejprve hledat království Boží a vše ostatní nám bude přidáno? Vždyť Pavel v 2. listu do Korintu (ještě se k němu vrátíme) píše: „Bůh má moc zahrnout vás všemi dary své milosti, abyste vždycky měli dostatek všeho, co potřebujete, a ještě vám přebývalo pro každé dobré dílo." (2K 9,8)

Kristovým křížem a zmrtvýchvstáním se všechno otevřelo a mnohé zkomplikovalo. Přestala platit (pokud kdy vůbec platila) přímá úměra: Kde je přítomna víra, tam je přítomen i viditelný růst komunity víry a její hmotný zdar. Právě na této přímé úměře bazíruje tzv. teologie prosperity, kterou po zásluze většina církví odmítá jako nauku bludnou.

Díky Kristovu kříži a zmrtvýchvstání platí výrok apoštola Pavla: „Vždyť v slabosti se projeví má síla." Ostatně největší křesťanský paradox, Kristův kříž, je toho zásadním dokladem: Největší vítězství se projevuje v nejpotupnější prohře. Křesťanství tak přispělo k posunu toho, co nábožensky přirozený člověk má tendenci vnímat jednoznačně: Nezdar v životě je důsledek osobní viny („může si za to sám!"), úspěch v životě (třeba i sborovém) je důsledek víry.

Obávám se, jestli tato přímá úměra víry a růstu, i nevědomě(!), někdy neohrožuje ducha, jímž naše církev žije. Vychází z ní úvaha – kdo nedosáhne na zvyšující se odvody do personálního fondu, nemá nárok na faráře a musí „padnout". Společenství si za to může samo. Nedostatečně zvedlo hlavu vzhůru, nedostatečně se v něm lidé vyhecovali k obětavosti. Jistě že situačně personální i finanční slabost projevem „vyduchlosti" být může.

Výrazem presbyterně-synodního ducha může tedy být, že nadsborové struktury církve pomáhají těm, kteří žijí jako ospravedlnění hříšníci, a ač ve svém společenství chtějí faráře, objektivně, finančně nejsou schopni tuto službu obstarat. Právě kvůli danostem, které nesouvisí se silou/kvalitou jejich víry, ale s balíčkem „neduchovních" faktorů – ►

věk, příslušnost k znevýhodněné sociální skupině, bydliště v regionu, který sám je na periferii a poznamenán svou minulostí či nepříznivou sociální a ekonomickou situací. Nebo tím, že společenství pracuje s lidmi, kteří se sami nedokážou jen tak začlenit do běžných sborových struktur. Sbory pak fungují jako jakési „výškové tábory", jak to nazývá J. Hamariová (viz ČB 5/2020).

Sbor je sice základní jednotka církve, tu je však vždy potřeba vidět jen ve spojení se sbory ostatními. Tento pohled je potřeba, aby se jednotlivý sbor ani neizoloval ani neabsolutizoval (jako kdyby byl jediným nebo dokonalým uskutečněním církve). Víme-li o jednotě církve v Ježíši Kristu a o tom, že církev se uskutečňuje fragmentárně, není možné, aby jednotlivý sbor nechala lhostejným existence jiných sborů. Nadsborové struktury se uskutečňují v synodální praxi (porady a rozhodování), ve vizitaci (navštěvování za účelem podnětů a kritiky) a také v připravenosti spolu nést nastalé náklady (poskytovat a přijímat pomoc personálního, ideálního a finančního druhu).

Výrazem presbyterně-synodního ducha tedy je, že nepomáhají jednotlivé „silné" sbory, to by snad odpovídalo spíše kongregačnímu modelu, ale systémově církev jakožto sbor povšechný.

I takováto systémová pomoc samozřejmě může být určována „duchem otroctví". Např. kdyby malé a střední sbory (a senioráty) pouze jen pasivně a netrpělivě „natahovaly ruku" a samy pro svou personální a finanční soběstačnost (ale jde nám o soběstačnost?), natož o duchovní růst nedělaly nic.

„Duch otroctví" by však vanul také v tom případě, kdyby silné sbory (senioráty) strukturní solidaritu s těmi slabšími chápaly jako „trest za úspěch". Nebo kdyby považovaly zánik živých menších a středních sborů za výhodný pro „přeživší". Nebo kdyby byl úbytek sborů finančně výhodný pro investiční podniky, jejichž služba by byla neprůhledná a těžko rozlišitelná od osobních zájmů.

K restrukturalizaci církve jistě dojde. Ovšem se systémovou pomocí nebudou změny, které ČCE čekají, pro mnohé malé a střední sbory (nebo i senioráty) ničivé. V závěru je třeba připomenout jiná slova Pavla Pokorného v jeho rozhovoru pro Český rozhlas v říjnu tohoto roku. Tam řekl, že jsme si jako společnost začali žít sami pro sebe a není to dlouhodobě udržitelné. Vyslovuje naději, že přijde čas, kdy se začneme opět propojovat, sbližovat do většího celku, většího příběhu.

Kéž totéž platí na sborové úrovni pro celou církev. ***Jiří Šamšula,*** *farář v Litoměřicích*

ZAHRANIČNÍ SBORY

Za krajany na Ukrajinu v čase koronaviru

Z cestovního deníku 21.-29. října 2021

V Bohemce loni chtěli slavit 115. výročí příchodu Čechů a založení české vesnice. Kvůli koronavirové pandemii z toho sešlo. A tak když na letošní podzim připadlo 25. výročí postavení Betlémské kaple – kostela, ve kterém se místní scházejí k bohoslužbám, rozhodli se tato dvě výročí oslavit najednou. Proto připomínané 116. výročí založení obce zní poněkud nekulatě.

Z ČCE vyrazila na dalekou cestu dvě auta. V osobním Miki Erdinger s manželkou Mag-

dalenou a Daniel Heller, kteří v krajanských sborech v minulosti delší čas jako faráři sloužili. A v osmimístné dodávce kromě řidiče Jindry Lukeše jeli farář Miroslav Pfann, který má nyní ukrajinské sbory na starosti, emeritní potulný kazatel Petr Brodský, synodní senior Daniel Ženatý s manželkou Danielou, člen synodní rady Jiří Schneider, farář Tomáš Vítek a táborský kurátor Zdeněk Beneš. Většinou jsme necestovali do těchto končin poprvé; naopak – těšili jsme se na krajany, na setkání se starými známými a na milá místa. A provázelo nás počasí babího léta.

bohemské frajárky vystoupily s českými písněmi

Bohemka

Po dvoudenní cestě s noclehem ve Lvově nás uvítala Bohemka. V neděli se v našem krajanském sboru slavilo a v modlitbách děkovalo. Zpívaly Bohemské frajárky, konaly se slavnostní bohoslužby za účasti šesti farářů a synodního seniora, pak se šlo průvodem k obecním pomníkům a na hřbitov k hrobu zdejšího zasloužilého kazatele Josefa Jančíka, kde zazněla vzpomínka.

vzpomínka u hrobu Josefa Jančíka, dlouholetého kazatele evangelického sboru v Bohemce

Odpoledne program pokračoval v kulturním domě vystoupením dětí a mládeže, pozdravy a zpěvem. Po víkendu jsme navštívili místní ►

před bohoslužbami ve „shromáždění“

školu, kam chodí děti prvního stupně a také zde funguje mateřská školka, nakoukli jsme rovněž do „medpunktu“ – zdravotního střediska. Díky lepší dopravní dostupnosti, mobilním telefonům a internetu se zdejším lidem daří lépe, práce na okolních polích je ale stále stejně těžká a mladí lidé hledají lehčí život. Hodně jich odešlo nebo se chystá odejít do České republiky a vesnice stárne, vylidňuje se. Je smutné vidět cedulky na plotě, že domek je na prodej, pergola nad dvorkem je obtěžkána zralými hrozny a nikde nikdo. Jen ta opršená cedule a zarostlý dvůr. Sbor je nyní bez stálého kazatele, ale na jaře se sem chystá farář Tomáš Vítek.

Veselynivka

Ve Veselynivce nás uvítala pohostinnost kazatelky Marie Provazníkové a rodin, které nás přijaly na nocleh. Bylo mnoho o čem mluvit, na co vzpomínat. Další den jsme slavili bohoslužby ve shromáždění a po nich byli pozváni ke společnému obědu, který připravily místní ženy. Pak se dlouho sedělo, besedovalo a zpívalo. Navštívili jsme také několik krajanů, kteří už nemohou sami přicházet. Koronavirová pandemie svírá i tento kout světa. Očkovaných zde mnoho není, lékařská péče je podle našich měřítek hůře dostupná.

Nakonec nás čekala dvoudenní cesta domů. Plni dojmů a čerstvých zážitků jsme vše spokojeně probírali ve vozidle, aniž bychom tušili, že si vzájemně předáváme i neviditelného nepřítele. A tak jsme po návratu, i přes dvojí očkování, skoro všichni vykázali pozitivní test. Očkování nás naštěstí ochránilo před těžším průběhem nemoci a po předepsané izolaci jsme už zase všichni zdrávi. Díky Bohu. Modlíme se za zmenšující se hrstku krajanů, žijících téměř 2000 kilometrů daleko od vlasti. A doufáme, že se pandemická situace uklidní natolik, aby farář Vítek mohl vycestovat a nějaký čas v českých evangelických sborech strávit.

Daniela Ženatá, *foto: Daniela Ženatá*

UPOUTÁVKA

Korálky, perly, staniol

Multiinstrumentalista, skladatel, dirigent, pedagog a autor desítek známých písní z všemožných křesťanských zpěvníků Tomáš Najbrt přichází s novým albem *Korálky, perly, staniol.*

Novinka vychází dvacet pět let po svém předchůdci s názvem *Kdekdo čeká na zázraky* a zastihuje autora v životní formě. Kolekce výrazných melodií a silných textů, kterým nechybí hloubka ani vtip, to vše zastřešeno moderní, ale citlivou produkcí Petra Šťastného tvoří z *Korálků, perel a staniolu* skvělý dárek nejen pod stromeček.

Objednávejte na www. tomasnajbrt.cz.

písně
úvahy
audioknihy

K POSLECHU V EVANGELICKÉM AUDIOARCHIVU

soundcloud.com/ecirkev

Kde nás najdete:

Audioarchiv najdete pod názvem „ecirkev“ i na platformě **Spotify či Apple**

Každé pondělí zveřejňujeme modlitbu na **www.ecirkev.cz/modlitba**

Každou středu poslouchejte biblické úvahy kazatelů na **www.ecirkev.cz/slovo**

Zprávy o dění v církvi i ekumeně najdete na **www.ecirkev.cz**

Novinky sledujte a sdílejte i na facebooku **www.facebook.com/ecirkev**

V obraze s námi budete i díky instagramu: **www.instagram.com/evangelickacirkev**

Ekumenická rada církví v ČR zvolila nové vedení. V čele stanula poprvé v historii žena

Nástupce Daniela Ženatého byl zvolen jednomyslně

Letošní, již 18. valné shromáždění Ekumenické rady církví v České republice se uskutečnilo 23. listopadu 2021. Hostily je tentokrát prostory Církve bratrské v pražské Soukenické ulici a ústředním bodem programu byla volba nového předsednictva.

Jediným kandidátem na post předsedy ERC se stal biskup Slezské církve evangelické augsburského vyznání Tomáš Tyrlík, ostatní navržení kandidáti kandidaturu nepřijali. Tyrlík byl v hlasování zvolen jednomyslně.

předsednictvo ERC 2021–2023

Volba prvního místopředsedy nabídla větší drama, když žádný ze tří kandidátů v prvním kole neměl nadpoloviční většinu. V následující zúžené volbě získala převahu hlasů současná superintendentka Evangelické církve metodistické Ivana Procházková. Druhým místopředsedou pak byl zvolen Marián Čop, biskup Evangelické církve augsburského vyznání, který tak navázal na své členství v předsednictvu ERC, jehož je členem od roku 2017. Náhradníkem předsednictva ERC se stal synodní senior ČCE Pavel Pokorný.

První žena a slezští evangelíci po 20 letech

Tomáš Tyrlík je duchovní Slezské církve evangelické a. v. V roce 1998 byl zvolen seniorem Frýdeckého seniorátu SCEAV a v roce 2006 členem Církevní rady SCEAV. V říjnu 2011 byl synodem zvolen náměstkem biskupa Slezské církve evangelické a. v. Je také místopředseda Sdružení Martina Luthera v ČR. V minulosti přednášel na katedře křesťanské výchovy Ostravské univerzity. Ve vedení církve působí od roku 2017. Tyrlíkovým zvolením se Slezská církev evangelická po dvaceti letech vrací do čela ERC. Dosud posledním představitelem SCEAV v čele ERC byl Vratislav Volný, který na této pozici působil v letech 1994–1995 a 2001–2005. Ivana Procházková je doktorka teologie a působila jako farářka v Plzni, od roku 2012 pak v Praze. V rámci Institutu vzdělávání měla od roku 2010 na starosti další vzdělávání laiků

a kazatelů. Je to první žena v úřadu superintendenta ECM a přelomové je také její zvolení do předsednictva ERC – stala se tak vůbec první ženou, která tento post zastává.

Nově zvoleným pogratuloval dosavadní předseda ERC a emeritní synodní senior Daniel Ženatý. „Přál bych novému předsedovi, aby se ve své funkci setkával hlavně s otevřeností a s touhou všech křesťanů být spolu jako jedna Kristova rodina." Všem přítomným pak poděkoval za dobrou spolupráci. Vyzdvihl kreativní potenciál dosavadního předsednictva ERC a ocenil ekumenické projekty, které se ERC podařilo v minulém roce realizovat. Připomněl také motivaci pro činnost ERC: „Ekumenu chápu především jako proces stálého odstraňování předsudků, které se většinou vyskytují mezi těmi, kdo toho málo vědí o sobě, natož o druhých. A pak především jako proces neutuchající touhy být jedno v Kristu a s Kristem při eucharistii."

S gratulací se na dálku připojil také Jan Graubner, předseda České biskupské konference a arcibiskup olomoucký: „Dovolte, abych jménem svým i jménem České biskupské konference upřímně poblahopřál Vám, sestře místopředsedkyni Procházkové a bratru místopředsedovi Čopovi ke zvolení do vedení Ekumenické rady církví v ČR a ujistil Vás svou modlitbou. Věřím, že i nadále budeme ve vzájemné úctě a respektu rozvíjet spolupráci pro dobro společnosti, v níž žijeme a jíž máme sloužit jak hlásáním Evangelia, tak konkrétními skutky lásky."

Biskup Holub vyzval ke spolupráci, předseda Tyrlík hovořil o naději

Host valného shromáždění byl plzeňský biskup Tomáš Holub. Ten představil téma aktuálního synodálního procesu, který papež František oficiálně zahájil 8. a 9. října 2021. Synoda potrvá do roku 2023 a proběhne v několika fázích: diecézní, kontinentální, univerzální. Synodální proces by měl vyvrcholit shromážděním biskupské synody v říjnu 2023 v Římě. Tomáš Holub přítomné delegáty církví vyzval k tomu, aby se k tomuto procesu připojili, a navázali tak s katolickou církví dialog. Ekumenickou radu církví v ČR ocenil jako důležitého partnera a podpořil myšlenku vzájemné spolupráce. Římskokatolická církev, kterou v ČR představuje Česká biskupská konference, není řádným členem Ekumenické rady církví v ČR, má zde status pozorovatele (podobně jako například Církev adventistů sedmého dne).

Ve své promluvě nový předseda ERC odkázal k logu ERC a připomněl, že všechny křesťany spojuje Boží milost. „Uvědomujeme si, že jsme na jedné lodi jako lidi, kteří byli nalezeni Pánem Bohem. Ta lodička v logu ERC má také stěžeň, neboli kříž, a to je naše naděje," prohlásil biskup Tyrlík.

Za potřebu křesťanů držet při sobě se přimlouvala také místopředsedkyně ERC Procházková, která vedla závěrečnou modlitbu. „Prosíme, abychom byli obdařeni odvahou, abychom se vydali i na nové cesty," zaznělo v ní.

Ekumenická rada církví sdružuje 16 křesťanských církví a Federaci židovských obcí. Zastupuje jednotlivé církve ve vztahu ke státu a koordinuje mezicírkevní spolupráci. Generální sekretář Ekumenické rady církví Petr Jan Vinš k tomu uvádí: „Jedním z nejdůležitějších úkolů, které Ekumenická rada církví plní, je společná duchovní služba v armádě, vězení, policii nebo nemocnicích, která je uskutečňována společně s Českou biskupskou konferencí. Funkce se nové předsednictvo ujalo okamžikem volby.

Adéla Rozbořilová

#REDWEDNESDAY

Kostely a budovy se zahalily do červené. Připomněly pronásledované pro víru

Letošní novinkou se stal benefiční koncert

Červená středa se koná vždycky poslední středu církevního roku. Letošní, už čtvrtý ročník připadl na 24. listopadu. Červeně nasvícené významné budovy, kostely, kaple či fary a zároveň množství ekumenických setkání a modliteb má společný cíl: připomenout všechny, kteří jsou pronásledováni pro svou víru či náboženské přesvědčení.

Znakem této iniciativy, konané po celém světě, je rozsvícené červené světlo, symbolizující krev trpících pro víru. Česká biskupská konference společně s Ekumenickou radou církví v ČR a Federací židovských obcí v ČR se chce připojit k iniciativě křesťanské organizace *Aid to the Church in Need*.

Nejrůznější setkání se uskutečnila na různých místech republiky, účastnit se může každý. Symbolické červené světlo ozářilo například evangelické kostely v Děčíně, v Daňkovicích či v Jičíně, kapli Nového Adalbertina v Hradci Králové, kostel svatého Jana Nepomuckého v Hluboké nad Vltavou, Novou synagogu v Liberci nebo pravoslavný kostelík v Horní Lipové. V Praze se červeně rozsvítil Černínský palác, Petřínská rozhledna, Rudolfinum, Karolinum, Staronová synagoga nebo kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí. Symbolicky se letos přidalo poprvé i ústředí Českobratrské církve evangelické v Jungmannově ulici, které nasvítilo část Husova domu. Červené středy se každoročně účastní také řada evangelických sborů, letos například Daňkovice, Moravská Třebová či Boskovice.

Další sbory a farnosti připravily ekumenická setkání či společné modlitby. V Praze na Vinohradech v Husově sboru pomohl připravit ekumenické bohoslužby farář pro menšiny Mikuláš Vymětal s rabínem Davidem Maxou. V Litoměřicích pozvali evangelíci ke společnému ztišení v modlitebně Evangelické církve metodistické.

„V rámci centrální akce v Praze se již tradičně uskuteční mezinárodní konference, kterou společně s Českou biskupskou konferencí, Ekumenickou radou církví v ČR a Federací židovských obcí v ČR

organizuje Institut pro křesťansko-demokratickou politiku. Na konferenci vystoupí například člen Parlamentu Velké Británie a duchovní otec Červené středy Lord David Alton, zvláštní zmocněnec pro antisemitismus OBSE a zástupce American Jewish Comittee rabín Andrew Baker, Marcela Szymanski z organizace Aid to the Church in Need, vedoucí dominikánské rehabilitační mise v iráckém Mosulu br. Olivier Poquillon

OP, zmocněnkyně vlády Slovenské republiky pro ochranu svobody vyznání Anna Záborská a také poslanec a předseda KDU-ČSL Marian Jurečka," přiblížili organizátoři podobu oficiální pražské části programu.

Konference se konala ve Vlasteneckém sále pražského Karolina. V šest hodin večer se pak ve velké aule Karolina uskutečnila židovsko-křesťanská modlitba, po které následoval průvod kolem červeně nasvícených budov na pražském Starém Městě.

Letošní novinkou je benefiční koncert, jehož výtěžek podpoří obnovu misie při kostele Panny Marie s hodinami ve starobylém centru iráckého Mosulu. Na programu bylo dílo Petra Ebena *Labyrint světa a ráj srdce*.

Jiří Hofman, *foto: Lucie Horníková*

(Člověk a víra)

CÍRKEV V DNEŠNÍM SVĚTĚ

Velmi tvrdý oříšek aneb týdny proti rasismu a křesťanská církev

Na tom, jak budeme žít s menšinami, záleží i naše budoucnost

Problém rasismu představuje v naší společnosti dodnes značně tvrdý oříšek. Jak konkrétně můžeme v církvi přispět k jeho rozlousknutí – tomu se budeme na stránkách Českého bratra obšírněji věnovat.
Na pozvání německé Nadace proti rasismu jsem navštívil 20.–21. září konferenci v Mohuči, připravující na příští rok Týdny proti rasismu (na základě velkého zájmu vznikl Den proti rasismu – 21. března).

Užasl jsem přitom nad rozdílem, jakým se o rasismu přemýšlí, mluví a píše u nás a v Německu. Na české wikipedii je mu věnováno jen asi 20 řádek, líčících jej v podstatě pozitivně, bez jakéhokoliv negativního hodnocení. Německá wikipedie vykládá pojem s německou důkladností a rozsahem, s odkazy na docela praktické projevy rasismu – obsahuje například také heslo „rasismus ve fotbale", které v české wikipedii vůbec není.

V Německu se rasismus odsuzuje: „Nechceme rasismus. Bojujeme proti rasismu." V Čechách je rasismus z vědomí naopak vytěsněn, aniž by zmizel – na jednu stranu se zdůrazňuje, že u nás žádný rasismus není, a proto proti němu nemusíme nic dělat, na druhou stranu jakákoliv zmínka o rasismu vyvolává až hysterické reakce (ministr zahraničí předvolávající si velvyslance Velké Británie kvůli jednomu vyjádření právníka černošského fotbalisty). Problematické je pak už pouhé používání slova rasismus, spojené často s pohrdavými verbálními útoky na ty, kteří se proti rasistickým útokům brání.

V Německu se užití tohoto pojmu rozšířilo od zastaralých rasových teorií směrem k nepřátelství vůči různým lidským skupinám: Těmto jsou přiřazovány negativní vlastnosti, aby mohly být odsouzeny a diskriminovány. Mluví se tak o rasismu vůči Romům, Židům, muslimům, uprchlíkům či komunitě LGBT.

Otázka rasismu není snadno řešitelná – ostatně stejně jako žádné důležité lidské téma. Neznamená to však složit ruce v klín, ale naopak nutnost angažovat se. V různých podobách sužuje rasismus celou evropskou společnost – na východě i na západě. Rasismus vůči východoevropským zaměstnancům nepochybně přispěl k odchodu ►

Británie z Evropské unie. K svobodě slova a politického přesvědčení patří také to, že extremisticky rasistické politické strany najdeme v celé Evropě. Středoevropský a východoevropský rasismus je však přece jen rasismus jiné ligy.

Rasismus společnosti škodí a je nebezpečný – a naopak osvobozování od rasistického smýšlení a jednání umožňuje, aby se ve společnosti podstatně lépe žilo představitelům menšin i většin. A nastane tak vzájemné kulturní obohacení a také to, že se členové společnosti budou lépe a bezpečněji cítit. Tam, kde se omezuje rasismus, roste totiž ve společnosti vzájemná důvěra a důvěra v její instituce.

Rasismus je záležitost spíše společenská než politická. Proto se s ním musí vyrovnávat občanská společnost – a od politických stran, které vždy hledí také na to, aby neztratily voliče, nelze očekávat příliš mnoho angažmá. To je však současně také dobrá zpráva. Církve zde totiž mohou sehrát významnou roli. V posledních letech se v naší společnosti mnoho mluví o křesťanských hodnotách. Za některé hodnoty, které zastávali křesťané v minulosti, se dnes stydí. Patřilo k nim učení o nerovnosti lidí, zdůvodňované z Bible, otrokářství, podmanění žen i další temné skvrny na štítě „křesťanské civilizace". Dnes naštěstí klademe důrazy na jiné hodnoty – mimo jiné také na rovnost před Bohem a bratrství všech. Tento posun v myšlení je osvobozující. Česká společnost je poměrně pasivní a spíše reaguje na impulzy, které přicházejí, než aby je sama vytvářela. Církev proto může převzít iniciativu a také sama různé impulzy vysílat. Její silnou stránkou je, že může být mimo politické rozdělení, oslovovat potenciální partnery na všech stranách, a přispívat tak k celospolečenskému dialogu a ozdravění rasismem nemocné společnosti.

Jakým způsobem v Německu organizují týdny proti rasismu?

Týdny proti rasismu se prosazovaly postupně od sedmdesátých let. Důležitá byla přitom vytrvalost, která přispěla k etablování této tradice. Nejprve se každoročně konaly akce jen na pár desítkách míst, postupně se ale začalo k tradici týdnů proti rasismu hlásit čím dál tím více skupin, které v nich viděly možnost zřetelně se proti rasismu vymezit, nepřevalovat své myšlenky jen v hlavě, ale také něco udělat. Týdnů proti rasismu (TPR) se kromě škol a organizací, věnujících se integraci přistěhovalců a práci s cizinci ve vel-

kém, účastní také „silové" organizace, důležité pro chod státu – policie, hasiči a armáda a také ve společnosti důležité sportovní organizace, včetně nejdůležitějšího německého sportu – fotbalu. V současnosti se v Německu v rámci TPR konají každoročně desítky tisíc různých událostí, na nichž se účastní kolem milionu lidí.

Postupný rozvoj přispěl také k proměně sebeuvědomění německé společnosti – ještě v sedmdesátých a osmdesátých letech byla podobná současné české – někteří veřejní činitelé varovali před „přistěhováním milionů cizinců, které povede k odcizení německé řeči, kultury a národa" (Heidelberský manifest 1981). Tehdy mezi ty „cizince" patřili také uprchlíci ze socialistického Československa. Teprve postupně se i díky týdnům proti rasismu prosazovalo vědomí, že ke každému národu patří i menšiny – v Německu jsou to například Dánové, Frísové, Lužičtí Srbové a Romové, těmi novými Turci, Poláci, Rusové, Italové, Řekové, Syřané a Rumuni. Zdravá kultura není něco nehybného, nechává se přistěhovalci obohatit.

Mnoho z aktivit proti rasismu má „na svědomí" jediný člověk – německý evangelický teolog Jürgen Micksch (nar. 20. 1. 1941), který v průběhu času

založil celou řadu dnes velmi významných organizací – Nadaci pro mezinárodní týdny proti rasismu, první německý časopis pro bezdomovce Biss, podobný našemu Novému prostoru, organizaci na pomoc uprchlíkům Pro Asyl, Mezikulturní týdny, Abrahamovské fórum v Německu a další. Úspěch a postupný, avšak zásadní růst těchto iniciativ spočíval především ve vytrvalosti, dlouhodobosti a ochotě spolupracovat s velmi různými subjekty.

V průběhu několika posledních desítek let se vztah většiny německé společnosti k přistěhovalcům zásadně proměnil – k vědomému přijímání a začleňování do vlastní společnosti, kterou obohacují v mnoha směrech – od obsazování pracovních míst v méně populárních profesích přes kulturní zpestření a vyšší počet obyvatel při nízké porodnosti až po věc snad nejdůležitější – otevřenou atmosféru, která znamená přátelské přijímání druhých, i těch původně cizích.

Jak vypadá situace u nás a co můžeme dělat?

Pokud jde o počet obyvatel ČR bez přistěhovalců a národnostních menšin, bylo by nás zřejmě jen necelých devět milionů a náš počet by dále klesal. Za to, že mírně rosteme, vděčíme cizincům, jichž je v současnosti v ČR – oficiálně i neoficiálně – již skoro milión. A výraznou národnostní menšinu představují Romové s rostoucí populací.

Na tom, jak budeme s našimi menšinami a přistěhovalci žít, zásadně záleží naše budoucnost. Křesťané také představují jednu z menšin v české společnosti. Snažíme se, abychom byli menšina rostoucí, ale příliš nám to nejde. Když soustředíme svou pozornost na jiné menšiny, můžeme zásadně přispívat k jejich začleňování. Pokud se dobře integrovaná menšina, jíž nepochybně jsou čeští křesťané, bude trpělivě a dlouhodobě stavět za jiné menšiny, může změnit situaci těchto menšin ve společnosti a získat sebevědomí tvůrců pokoje, které Ježíš blahoslaví (Mt 5,9), a třeba se také stávat i trochu menší menšinou… právě k tomu mohou dobře přispět i týdny proti rasismu – pokud je do České republiky také zavedeme a budeme se na nich aktivně podílet.

Mikuláš Vymětal, *foto: Omer Messinger, euractiv.com*

RECENZE

Zvuky probouzení

Upřímná reflexe života s postiženým dítětem

„Podívala se na mě nechápavě, jak se tak třináctileté holky na své otce někdy dívají. Dala si chvíli na čas, abych se vzpamatoval. Dívala se mi do očí, což obvykle moc často nedělá. Pak se usmála a řekla poslední větu. Dala si záležet na každém slovu, jako by chtěla, abych si je dobře zapamatoval, až se probudím. ‚Mluvila jsem přece vždycky. To jenom vy jste mi nerozuměli.'"

Byl to sen. V podobných variacích se jednotlivým členům rodiny Třešňákových tento sen vrací. Sen o tom, že Dorotka mluví.

Manželům Petrovi a Petře Třešňákovým se narodila dcera Dorotka. Byla a je něžná a jemná. Zároveň otvírá a přináší hloubku. Tajemnou hloubku, která někdy děsí, ale i vábí a přitahuje. Jak porozumět, pochopit? Jemnost a něhu snadno něco přehluší nebo přebije.

Dorotka se od narození vyvíjela podobně jako jiné děti. Ale v roce a půl se vývoj zastavil, změnil. Snažila se chodit, ale nedařilo se to. V noci přestávala spát. Naučená slova se vytratila. Úzkost, únava, frustrace narůstala u ní i u rodičů. ►

Diagnóza: nízkofunkční autismus.

Dorotčini rodiče Petra a Petr Třešňákovi v knize popisují a reflektují život s postiženým dítětem. Vyčerpání, pády na dno, odmítavé reakce okolí, neporozumění, bezradnost. Beznaděj probdělých nocí, temná budoucnost. Systém péče o lidi s postižením selhává právě u těch nejtěžších případů.

Sebepoškozování vlastního dítěte je zoufalé. Buší hlavou do zdi, kouše se do rukou a do rtů, plácá se do obličeje. Agresivita se obrací vůči sobě i vůči okolí, u těžších forem autismu je to časté. Když se rodiče snaží dítěti v sebepoškozování bránit, jsou v tu chvíli jeho nepřáteli.

S autismem si nevíme rady. Nic nepomáhá. Proto i celkem racionálně uvažující rodiče vkládají naději do alternativních metod léčení. Kapičky zázračné růžové tekutiny z Ameriky... Vydechování vzduchu do baňky a opětovné vdechování při tzv. autoterapii... Zázraky přece jsou možné! Petr Třešňák popisuje vnitřní souboj svého racionálního já s jiskřičkou naděje, že přece jen právě tato zaručená metoda zafunguje. Aspoň něco člověk udělá. Jinak by si říkal, že něco propásl, nesnažil se.

Zázraky jsou možné

Třešňákovi nás nechávají nahlédnout i do svého duchovního života, spirituálního hledání a objevování. Reflektují zkušenosti s šamany a léčiteli. Petra odjela na deset dní do Brazílie, nechala se zde vtáhnout do světa rituálů, účastnila se duchovních cvičení u šamana; hledá Boha, smysl, naději. Objevuje zázrak života a radosti uvnitř sebe. Zázračná životní síla se mísí s láskou k Dorotce, dceři extrémně náročné a extrémně milované.

Petr se účastní rituálu s indiánským šamanem Leonardem. Ten se během setkání za Dorotku modlí. Jeho modlitba byla „jako když by odvalil kámen svého já se všemi zábranami, pochybnostmi a soudy a nechal zpod něj vytrysknout soucit“. V Petrovi se při šamanově modlitbě jako v kaleidoskopu objeví střípky možností. Uvědomí si, že to „možná není Dorotka, kdo potřebuje léčit“.

Blízké duše

Třešňákovi stejně jako mnoho jiných rodin v podobné situaci zjišťují, jak moc potřebují pomoc z okolí. Překvapením pro ně bylo, když postupně dva z jejich přátel přišli s otázkou, zda by si Dorotku mohli vzít k sobě na víkend. První „zapůjčení“ asistentce Janě provázely obavy, jak to dopadne. Po pár měsících šla s Dorotkou třeba do kina, kam by si s ní její rodiče netroufli. O Dorotku nepečuje jen proto, aby pomohla jejím rodičům, ale ji samotnou to baví a naplňuje.

Podobně otočil perspektivu Dorotčiny nechtěnosti rodinný kamarád Standa. Jana, Standa a pak další říkají, že si rádi nechávají vpustit do života „nepředvídatelný a nepřizpůsobivý element, který je otvírá novým rozměrům“.

Tak nějak se snad začínal rodit i projekt *homesharing*, propojující rodiny, které mají dítě s poruchou autistického spektra, a dobrovolníky, kteří mají chuť s rodinou navázat vztah a dítě si pravidelně „půjčovat“. Více o homesharingu a organizaci Děti úplňku jste si mohli přečíst v rozhovoru s Petrou Třešňákovou v Českém bratru 10/2019.

Kniha směřuje k poslední kapitole s názvem Probouzení. Dorotka je dál velmi náročné dítě, nyní dospívající slečna. Ale její rodiče, okolí a nyní i čtenáři knihy se učí oceňovat její „lekce křehkosti“, nechávají se pozvat, aby vystoupili z komfortní zóny a zažívali nová dobrodružství.

„Kapky deště padající ze střechy nebo prázdná láhev od mléka, kterou se dá bubnovat o vlastní

zuby. Ochutnávání listí v lese, balancování na padlých kmenech stromů… Někdy je osvobozující se k Dorotce připojit. Společné objevování světa se vždycky odehrává na úrovni smyslů, jež jsou kanálem k čisté přítomnosti. Je to příjemné, živé a vlídné. Ne náhodou slovo smysl označuje jak biologický nástroj k zakoušení světa, tak pocit uspokojení z něj."

Současná doba a svět z nás často chtějí udělat stroje, které „se dopravují do práce k počítači a zpět", býváme uzavřeni bezprostřednímu vnímání toho, co se právě odehrává, ztrácíme smysl každodenního kolotoče. Dorotka a jí podobní „nestandardní" nás zvou ještě k něčemu jinému. Na chvíli z kolotoče vystoupit. „Možná to není Dorotka, kdo potřebuje léčit…" Díky za pozvání, díky za upřímnou knihu. ***Lenka Ridzoňová***

Petr Třešňák, Petra Třešňáková: *Zvuky probouzení.* Brno, Druhé město 2020, 296 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Svaté obrázky

Když jsem byla malá, byli svatí lidé na obrázcích mé spolužačky Barunky, se kterou jsem seděla v první třídě v lavici a hodně jsme se kamarádily. Barunka vyrůstala v praktikující katolické rodině, my jsme tehdy v žádné církvi nežili, takže to dá rozum, že co se svatých týče, vnímala jsem ji jako autoritu.

Myslím, že řadu těch postav z obrázků bych jako svaté vnímala i dnes, pokud se pamatuji, byly to vzácné osobnosti ze zástupu Božího lidu. Svatosti samé už dnes ale rozumím jinak než tehdy. Není to pro mě výkon člověka, nespočívá v dokonalosti či bezhříšnosti. Svatost je cosi, co přichází od Boha, působením jeho milosti a jeho Ducha, kterému ne nadarmo říkáme svatý. Jestli v tom člověk něco přece může a zmůže sám, pak se tomu umět vystavit a jako zrcátko posílat prasátka Boží svatosti dál. Svatý pak nemusí být jen člověk, ale třeba i čas.

Přemýšlím, kdy a kde jsem se se svatostí v poslední době setkala… (K tomu je potřeba kus vděčnosti, bez té, myslím, lze svaté rozeznat jen stěží.) Byl to ten den, kdy nám s partou rozjívených kluků na náboženství navzdory velké mezigenerační frustraci nakonec bylo tak dobře?

Byl to rozhovor s pragmatickou a náboženstvím nepolíbenou přítelkyní Lenkou, mámou čtyř dětí a skvělou právničkou, o tom, jak už zas na půl úvazku pracuje, tentokrát v nevládní organizaci, která pomáhá lidem s postižením v oblasti svéprávnosti.

Andrej Rublev: Nejsvětější Trojice (1411)

Byl to ten promrzlý podvečer na Bílé hoře, kde se mísili členové různých církví i nadšenci vojenské historie. A byla to i další setkání, bohoslužby, rozhovory… A lidé. Jsem vděčná, že mi ta svatost z obrázků prostoupila a prostupuje do života.

Alexandra Jacobea

Foto: Vojtěch Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA
šéfredaktorka: Adéla Rozbořilová
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman, Jana Hofmanová, Ondřej Kolář, Tomáš Pavelka, Jaroslav Pechar, Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE
foto: Ben Skála

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA
Uzávěrka lednového čísla 2022 je 19. 12. 2021.

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové podobě: Diakonie ČCE, Klimentská 18, 110 05 Praha 1, tel.: 222316306, 732324956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE
OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS
(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá, objednávky rozšiřuje (i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE
Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224999236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
Facebook: Český bratr,
instagram.com/ceskybratr
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme /Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz
– listovací aplikace
– audioverze
– řazení podle rubrik
– odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V příštím ročníku se budeme věnovat tématickému cyklu Příroda a stvoření.

UDĚLEJTE RADOST SVÝM BLÍZKÝM

DARUJTE PŘEDPLATNÉ ČESKÉHO BRATRA

350 KČ VČETNĚ DÁRKOVÉHO CERTIFIKÁTU

objednávejte na www.ceskybratr.cz,
ceskybratr@e-cirkev.cz nebo
telefonicky: 224 999 236

ČESKÝ BRATR
ceskybratr.cz

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ

„Hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid."
(Lk 2, 10)

PF 2022

ROK NAPLNĚNÝ
RADOSTNÝMI ZPRÁVAMI
VÁM PŘEJE

ČESKÝ BRATR

/ceskybratr

Na velká přání je tu Krabice online

Díky vašemu daru budeme moci pomáhat dětem z rodin v nouzi nejen o Vánocích.

www.krabiceonline.cz

Zašlete také dárcovskou SMS ve tvaru **DMS KRABICEODBOT 90** na číslo **87 777**.
Cena DMS je 90 Kč, Diakonie ČCE obdrží 89 Kč. Více na www.darcovskasms.cz.

KRABICE OD BOT · DRFG Nadace · DATART · Diakonie Českobratrská církev evangelická